

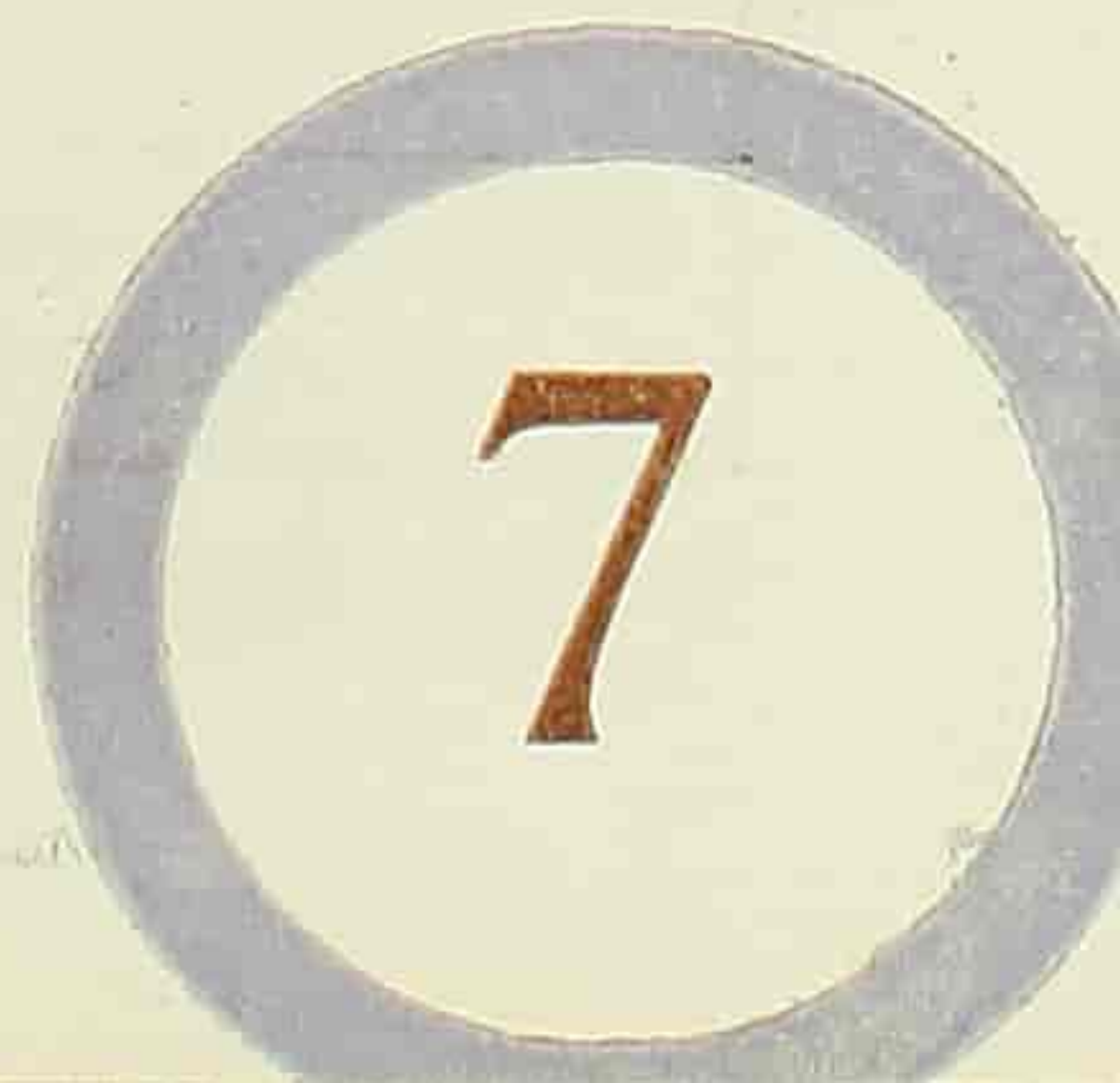


ФИЛАТЕЛИСТА

ОРГАН САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ-БЕОГРАД



ГОДИНА IV



Твор Маршала Тито на митингу у Нишу поводом прославе 7 јула

„Седми јул је значајан и велики датум у историји наших народа. Наши народи имају у својој историји не мали број великих датума; напосе српски народ има велики број датума који обиљежавају најмучније тренутке његове историје, датуме када се радило о његовом бити или не бити. Али Седми јул спада међу највеће дане у историји српског народа и историји свих народа Југославије. (Дуготрајно одобравање).

Снага великог револуционарног устанка

Значај Седмог јула је многострук. Једно од најзначајнијих обиљежја семног јула је у томе што је баш у Србији, где су слободарске традиције народа увијек биле на висини, тога дана пукла прва пушка и што је српски народ дао доказа да је спреман дати небројене жртве не само за своју слободу него и за слободу свих народа Југославије. Тај дан је значајан и по томе што је датум почетка борбе свих народа Југославије, који су врло брзо пошли стопама српског народа. Седми јул није дан обичног устанка, већ дан револуционарног, ослободилачког устанка. Он има три основна елемента који претстављају покретачку снагу свих наших народа, залог успјеха тог великог револуционарног устанка. Ослободилачки рат против окупатора за ослобођење своје земље, против угњетавања и уништења, устанак и ослободилачки рат за свој спстанак, за егзистензију свих наших народа — први је основни елеменат. Други елеменат је у националној ослободилачкој борби, у којој су сви народи Југославије који се до тога дана нису осјећали потпуно слободни нашли своје мјесто у овој заједници

НАЈЗНАЧАЈНИЈЕ ОБЕЛЕЖЈЕ СЕДМОГ ЈУЛА ЈЕ У ТОМЕ ШТО ЈЕ СРПСКИ НАРОД ДОКАЗАО ДА ЈЕ СПРЕМАН НА НЕБРОЈЕНЕ ЖРТВЕ ЗА СВОЈУ СЛОБОДУ И СЛОБОДУ СВИХ НАРОДА ЈУГОСЛАВИЈЕ

и заједно са српским народом борили се за народно ослобођење. Трећи елеменат, који даје потпун револуционарни лик овог устанка, је класно-социјални; јер су радничка класа Југославије и сви социјално угњетавани, понижавани и изабљивани нашли своје место у редовима ослободилачке борбе, да заједнички ослобађају своју земљу, да заједнички са дотада национално неслободним народима допринесу њиховом ослобођењу и да се боре за бољу и срећнију будућност, за нови друштвени систем, за социјалистичку Југославију.

У томе је снага тог великог револуционарног устанка. У томе је и специфичност наше велике Ослободилачке борбе, наше револуционарне борбе, специфичност коју нам оспоравају разни називи теоретичари са Истока и информбиревске главешине. Они нам то оспоравају баш зато што су хтјели да наша земља буде нешто друго него што је данас, да буде њихова прђија, њихова колонија, а не земља потпуно слободна од сваког штетног утицаја, угњетавања и изабљивања. То је баш оно што њих тјера у бијес.

Другови и другарице, наши народи су у великој Ослободилачкој борби консенквентно и упорно рјешавали све оно што проистиче из та три елемента која сам поменуо, рјешавали су са успјехом баш због тога што су борци — оружани људи наше земље, са пушком у руци на бојном пољу свих наших крајева, били политички високо свјесни и са јасном идејном перспективом.

Свест је снага којом смо побјеђивали и побеђујемо

Резултати овога што ми данас имамо, нова Југославија у којој се гради социјализам, није нека случајна појава, већ ствар

организована од првог дана устанка. Али ми смо том циљу ишли поступно. Ми нисмо никад прескакали етапе. Ми смо увијек чинили у датој етапи оно што је било нужно да се чини. Да смо ми у првој етапи ишли ка максимуму, одбили бисмо многе родољубе који наш циљ не би схватили. Зато смо ми у првим данима револуционарног устанка пружали руку свима који су били спремни да се боре против окупатора, за слободу наше земље, који су били спремни да заједно са нама иду у борбу за слободу свог народа. Ми тада, у то вријеме, нисмо поставили ни један други циљ на прво мјесто него баш тај. Али контрареволуционарне покретачке снаге у Југославији биле су другог мишљења. Заједно са окупатором чије су били слуге они су били против таквог народног устанка. Они су били и за то да наша земља буде ма чији сателит, само да они очувају своје класне позиције, своје класне интересе. Они су зато ишли не са народом, него на страни окупатора против народа. У почетку су окупатори и те наше домаће издајце били многобројнији и јачи од нас у погледу наоружања. Али је баш она висока класна свијест код наших радних људи и ослободилачка свијест код свих наших слободољубивих људи, она идејна перспектива коју су имали, била снага која нам је дала могућност да побеђујемо и оку-

паторе и домаће издајнике. То нам је омогућило да из дана у дан будемо све јачи и све масовнији, да се устанак у нашој земљи шири до последњег кутка у нашој земљи, од Ћевђелије до Трста.

Величина наше револуције је у томе што под најтежим условима наши људи нису никад падали духом

Величина наше народне револуције је у томе што под најтежим околностима, без наоружања које је човјек-борац морао да отима из руку непријатеља, без свега онога што је потребно људима да се боре против надмоћног непријатеља — наши људи никад нису падали духом. У њима је владао онај свјесни борбени дух који је чинио да радије положи животе него да клону пред непријатељем и препусте нашу земљу поробљавању а наше народе уништењу. Зато наши народи могу бити поносни на те велике дане, зато српски народ може бити поносан на Седми јул, јер је он тога дана опалио прву пушку. (Једнодушно одобравање и клицање Партији и Титу)".

(Из говора Маршала Тита одржаног, поводом прославе 7 јула — дана устанка Српског народа, на великом митингу у Нишу пред 200.000 људи).

Инж. Мирко Вернер

Типичне грешке новинских марака Србије из 1867-68

О маркама старе Србије објављено је до данас безброј чланака и студија, како код нас из пера најбољег познаваоца овог подручја, пок. Е. Дерока, а у новије време детаљне студије марака старе Србије од С. Остојића, тако исто у иностранству многи су се филателистички стручњаци, кроз детаљне и веома занимљиве студије, бавили истраживањем овог подручја (као Пол де Смет, В. Дорнинг Бегтон, Шенек, Х. Р. Олдфилд и други). — Дероко, Де Смет и Остојић су у својим студијама о маркама Србије, а нарочито овог издања, о коме желим писати, и потање обрадили све особености ових марака набројавши, међу осталима, и грешке у плочи. — С обзиром да су о свим осталим особинама написали скоро све, што се може о маркама овог издања рећи, ја бих желео да се потање забавим типичним оздама штампарске плоче тј. појединих марака у оригиналном штампарском арку од 50 марака (види „Филателисту“ из 1950. бр. 10 стр. 307), јер у до сада објављеним публикацијама или није обухваћено све, што треба да занима, сабираче ових марака — или су извесне ствари погрешно констатоване, те их треба исправити. — Наравно да



је најбоља метода приказивања доношења и слика појединих оштећења, јер ни најбољи и најдетаљнији опис не може да пружи филателистима јасну слику појединих недостатака клишеја марака, насталих приликом умножавања са оригиналних матрица.

Пре свега морамо констатовати код вредности од 1 паре новинских марака из 1867/68 године са ликом Кнеза Михајла, да постоје 4 основне грешке, које се понављају код већине марака у арку од 50 комада (види слику 1), а то су:

1) прелом горње беле оквирне линије у горњем десном углу марке испред вредносне ознаке. Ова се грешка понавља 44 пута у арку од 50 комада, а не налази се на маркама: 5, 10, 20, 29, 39 и 49 у арку од 50 комада, што значи да су марке без ове грешке много ређе, него са грешком. (Слика 1 — кружница: 1):

2) прелом тамне оквирне линије, која заокружава вредносну ознаку марке „1 ПАРА“ и то у левом горњем углу оквирне линије. Ова се грешка понавља код сваке марке у арку, али ипак има међу њима разлике по ширини прекида (слика 1 — кружница: 2)

3) прекинута оквирна линија која заокружава вредносну ознаку „1 ПАРА“ у доњем десном углу (у јачој или слабијој мери) шест пута у арку од 50 марака и то на маркама: 3, 15, 26, 30, 39 и 49 (слика 1 — кружница: 3).

4) прекинута оквирна линија између портрета кнежевог и вредносне ознаке у виду мале тамне мрље, која је типична и јавља се код сваке марке у арку (Слика 1 — кружница: 4)

Код даље обраде типичних грешака у арку од 50 марака на сликама уз овај чланак грешке су уоквирене малим кружницама, или где то није било могућно, због тога што кружнице слабо отскачу од слике марака, на грешку су уперене танке линије, да би их читалац могао лакше пронаћи. Осим тога поред сваке слике налазе се и бројке у круговима; ове бројке означавају положај марке у арку од 50 комада.

Осим изнетих основних грешака (на сл. 1) приказаћемо још 12 разних марака код вредности од 1 паре са типичним грешкама, вредним да се о њима говори; али поред ових постоји још већи број мање интересантних оштећења плоче, које сматрам да не би требало да буду предмет сабирања — као специјалитети, већ као редовне марке.

Битније типичне грешке код вредности од 1 паре су следеће:

2 марка: „бела мрља у коси“, која је упадљива грешка, али мање интересантна. Ова је грешка настала у току штампања, јер сам видео табакe у којима друга марка у арку нема ову грешку (види слику).

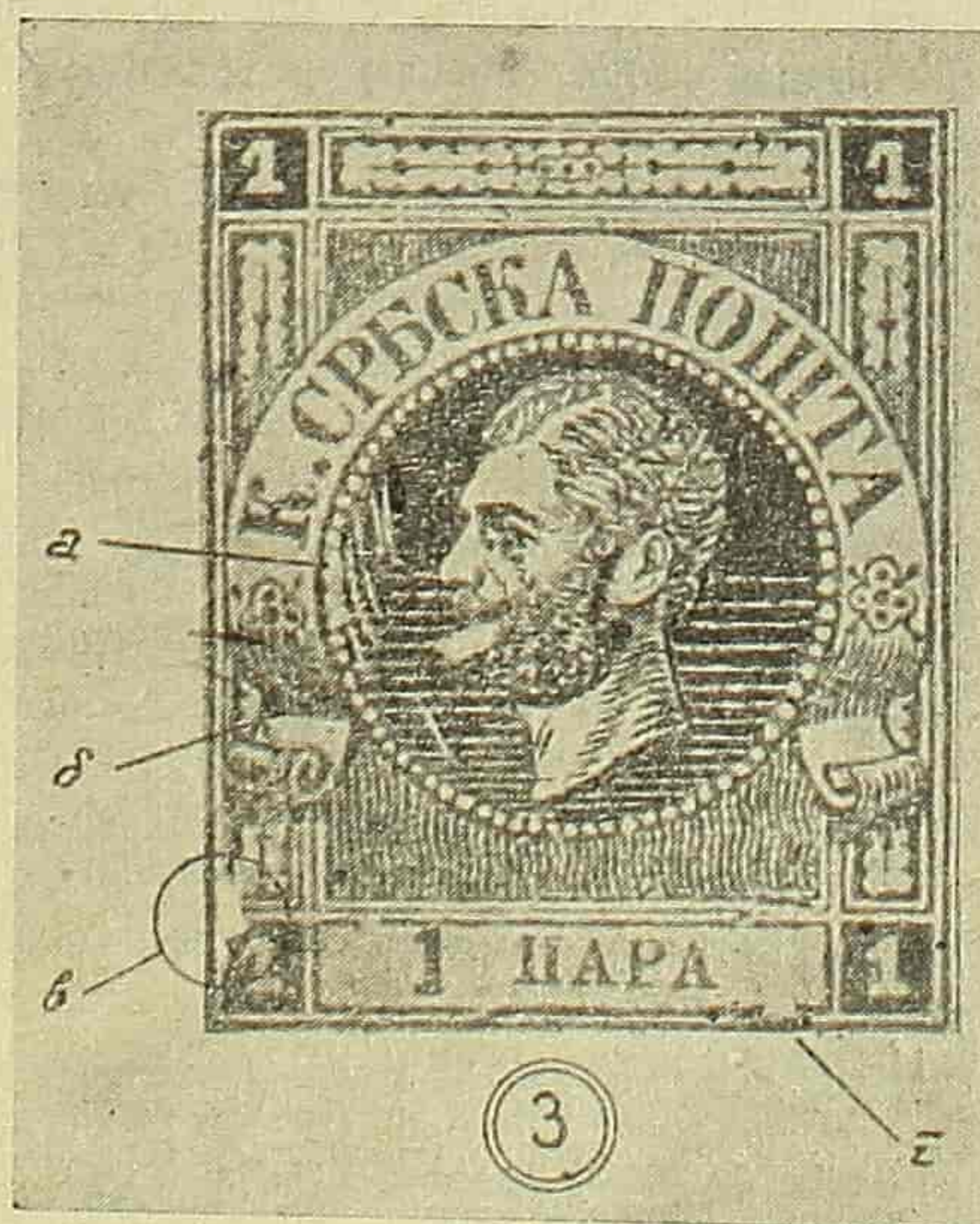
3 марка: Осим редовитих грешака изнетих на сл. 1 — ова марка има још 3 карактеристичне грешке, и то:

а) окомите белe цртице испред кнежевог лика, које прелазе чак у беле оквирне тачкице (перле) спојивши један део ових тачкица у белу мрљу.



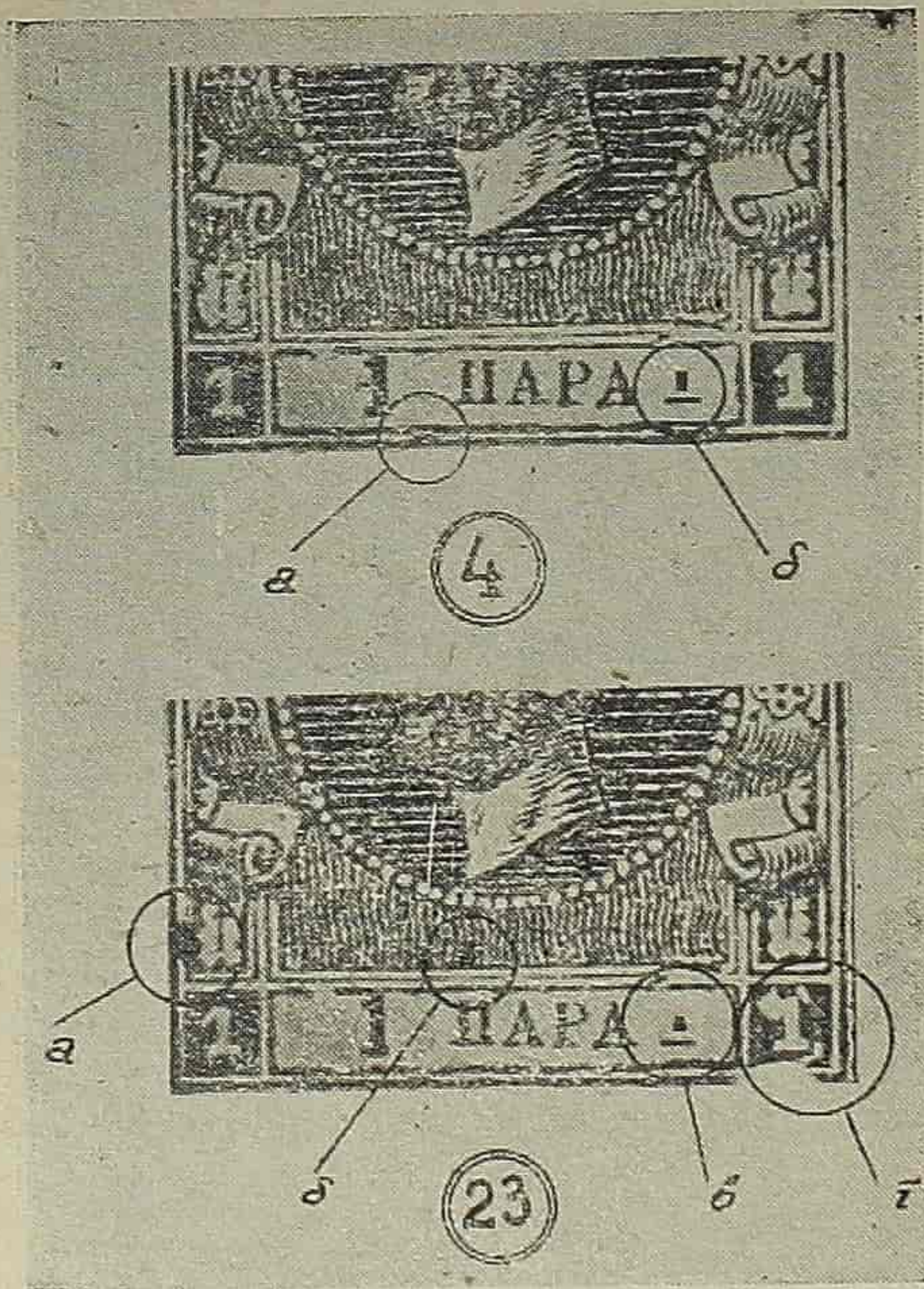
б) белу мрљу у виду „језика“ испод кнежевих усана.

в) преломљену спољну оквирну линију у доњем левом углу марке изнад вредносне ознаке „1“ (види слику).



4 марка: Треба свакако да је предмет сакупљања због интересантности грешке (види слику). Ова марка има две типичне грешке, и то:

а) доња оквирна линија ознаке вредноте између бројке „1“ и слова „П“ (ПАРА) скоро дотиче спољну оквирну линију марке.



б) Код вредносне ознаке, иза речи „ПАРА“ налази се водоравна цртица, а изнад ње мали квадратић. Ова грешка се са малим отступањем јавља и код 23. марке у арку. Дорнинг Бегтон наводи да и 41 марка у арку од 50 комада има ову грешку, али сам мишљења да је његова констатација погрешна, јер сам до сада имао прилике да видим 5 оригиналних арака ових марака, а ни у једној нисам нашао поменућу грешку на 41 марци.

23. марка: Има 4 типичне грешке (види слику):

а) у виду тамне мрље у левом доњем углу марке изнад вредносне ознаке „1“. — Иста се грешка понавља и код 42 марке у арку.

б) мрљу боје изнад слова „П“ у речи „ПАРА“

в) водоравну цртицу са квадратићем изнад ње, као и код 4. марке, али мањег облика — иза речи „ПАРА“

г) оштећење десне доње вредносне ознаке „1“ у виду неколико белих мрља.

24 марка: Има две типичне грешке (види слику):

а) белу окомоту грубу црту испред кнежевог лика; осим тога беле тачкице (перле) испод слова „С“ (СРБСКА) су спојене.

б) Слова „А“ у речи „ПАРА“ су оштећена, те изгледају много ситнија него код осталих марака.

26 марка: Код десне доње вредносне ознаке „1“ има запету иза бројке (види слику).

29 марка: Има видљиву белу мрљу горе у коси кнежевој (види слику).



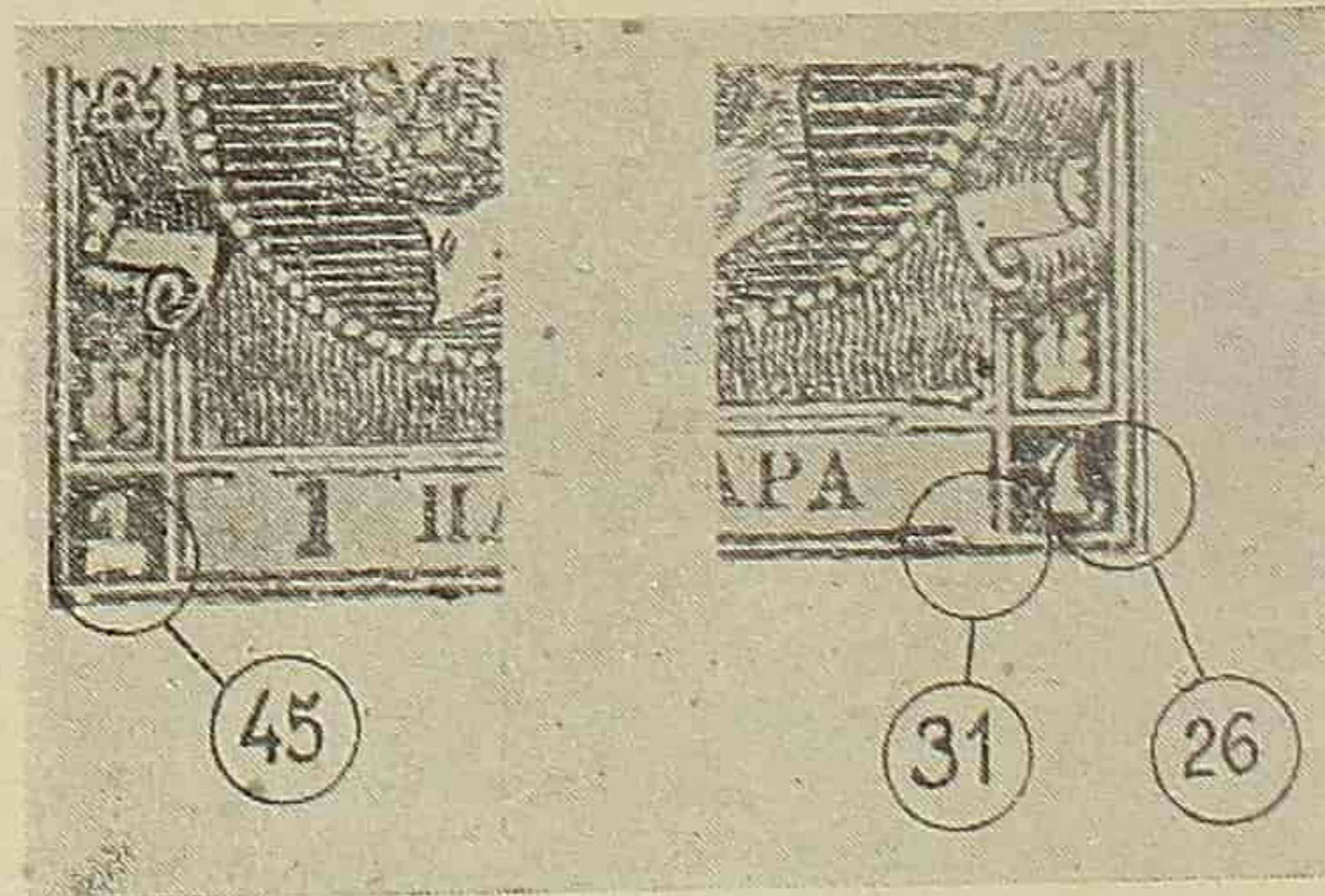
31 марка: Оквирна линија око вредносне ознаке прекинута је у доњем десном углу (види слику).

39 марка: Има две типичне грешке (види слику):

а) белу скоро водоравну црту испред кнежевог лика у висини носа.

б) Оштећену бројку „1“ код вредносне ознаке. Бројка нема горњу „заставицу“

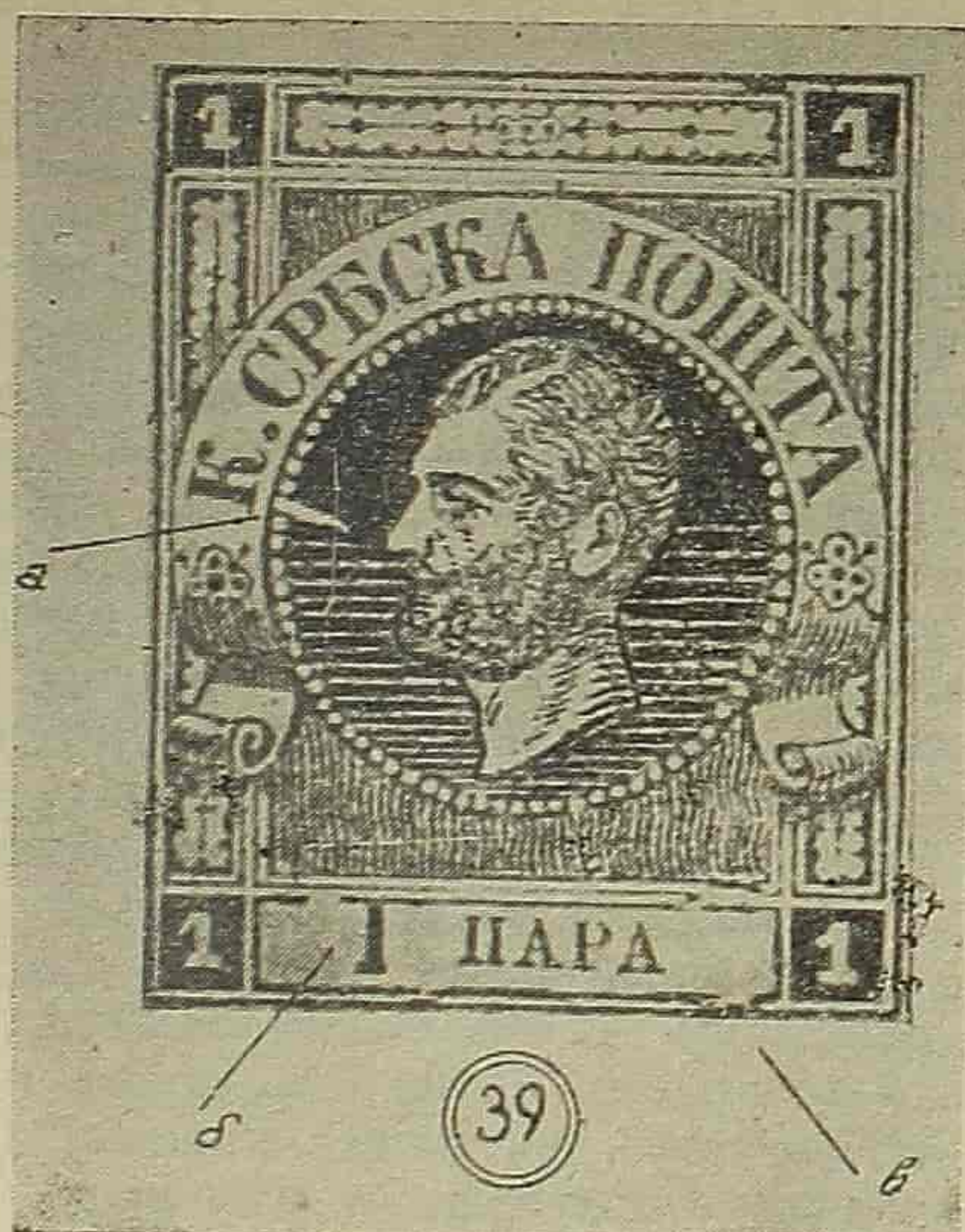
в) осим изнетих ова марка има и општу типичну грешку бр. 3 са слике 1.



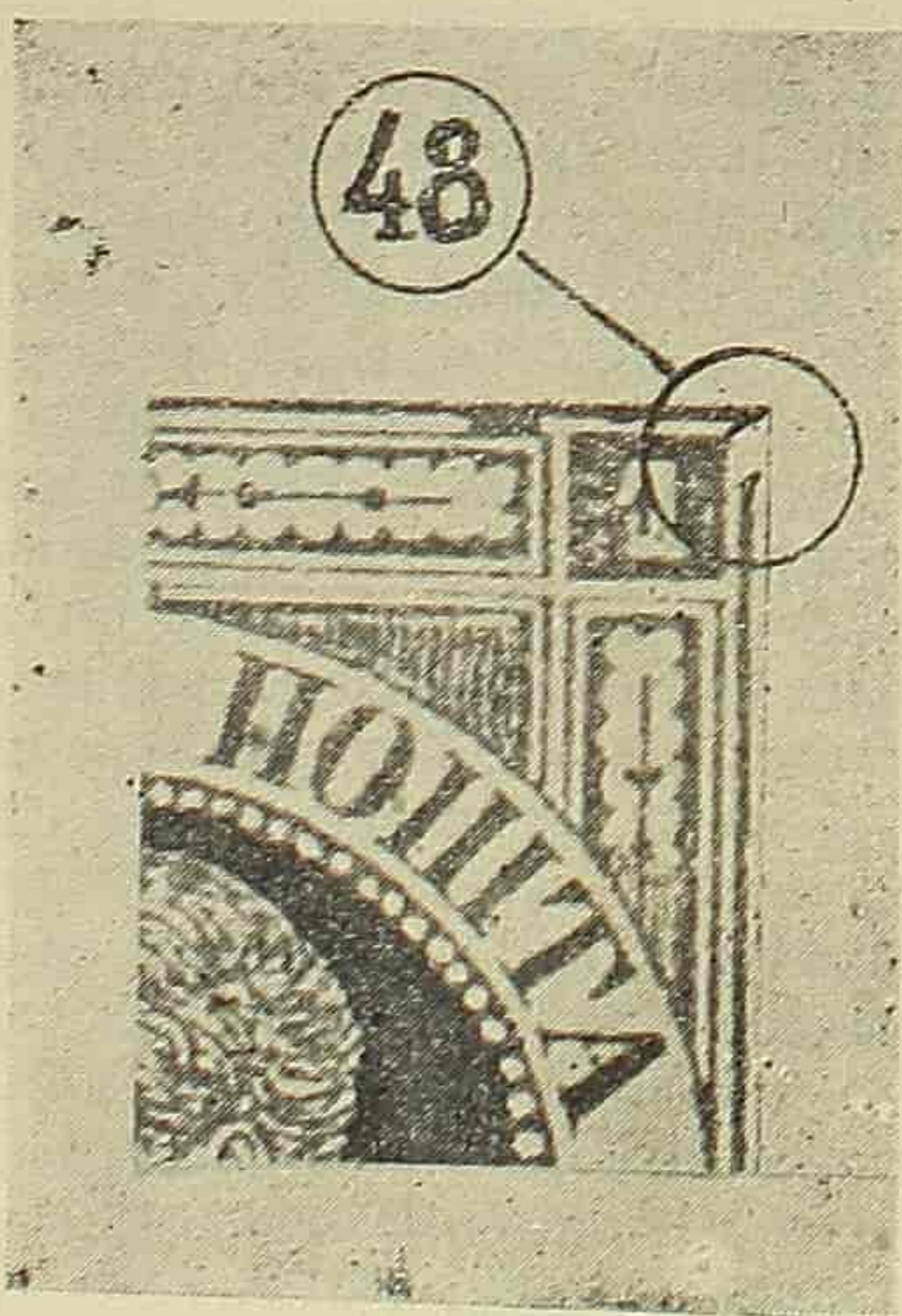
44 марка: За специјалне сакупљаче интересантан комад због јако маркантне и карактеристичне грешке (види слику):

а) четири водоравне црте између слова „К“ у натпису и кнежевог лика, од којих је прва у виду тачке, док су остале у виду „летећих галебова“. За ову грешку Дорнинг Бегтон држи да је настала ретуширањем плоче тј. намерном коректуром оригиналне плоче. Са овим мишљењем не бих се сложио, јер би ретуширање свакако било много пажљивије изведено, те сматрам да се ради о случајном оштећењу клишеја.

б) запета иза бројке „1“ у левом доњем углу при врху вредносне ознаке.



45 марка: Код леве доње вредносне ознаке бројка „1“ озлеђена је тако, да има потпуно деформисан доњи крај (види слику).



48 марка: Код десне горње вредносне ознаке преломљена је оквирна линија (види слику).

Осим изнетих крупнијих оштећења можемо споменути и нека мања оштећења клишеја, као што су код: 12 марке: танка водоравна цртица иза слова „А“ у речи „ПАРА“; код 17 марке: оштећење леве доње вредносне ознаке „1“ у виду беле мрље при дну бројке код 36 марке: код доње десне вредносне ознаке „1“ доњи угао спољне оквирне линије сасвим је увијен — вероватно услед јачег удара; код 38 марке: три беле тачке у косим таласастим линијама из-

над речи „ПОШТА“ (над словом „П“); код 41 марке: оквирна линија око ознаке вред-



ности са доње десне стране спојена је са спољном оквиром линијом; и код 42 марке: грешку описану под а) код 23. марке у арку, а осим тога десна горња ознака вредности нема малу „заставицу“, а десна доња ознака вредности „1“ има у тамном квадратићу испред бројке белу троугласту мрљу.

Са изнетим су у главном обухваћене све типичне грешке новинских марака са ликом кнеза Михајла из 1867. године, — од 1 паре зелене боје. Морамо одмах додати да се овде ради само о зупчаним маркама, док код незупчаних марака, штампаних у Београду 1868 године, места марака са изнетим типичним грешкама у арку од 50 комада нису иста као код изнетих зупчаних марака, јер су се из Беча пренети клишеји приликом упаковања из оригиналног штампарског слога „растурали“ тако да код новог „преламања слога“ у Београду редослед клишеја је постао сасвим измењен. На жалост, од незупчаних марака штампаних у Београду 1868 године, није се сачувао ниједан арак од 50 марака, а мени је до сада познат као највећи сачувани блок — један деветерац, на коме се јасно може установити да је редослед марака био сасвим другачији него на ранијем издању, штампаном у Бечу.

(наставиће се)

Podružnicama i pretplatnicima!

Mole se svi koji nisu platili dužnu pretplatu da nam odmah pošalju na naš tek. rač.
104-903317

Како да уредимо нашу збирку за изложбу

Тема овог излагања је како да уредимо наше марке за изложбу, конкретно, пошто се налазимо пред I Југословенском изложбом после ослобођења, како да припремимо наше марке за ту изложбу.

Сматрам да није на одмет, ако и овде подвучемо значај изложби марака уопште, посебно значај наше предстојеће изложбе. Сваки прави филателиста зна да је учествовање на изложбама с једне стране часна дужност, обавеза према организацији и колективу коме припадамо, а, с друге стране, она речитије од свега показује исходну тачку, крајњи степен и висину успона, до кога је доспео појединац у филателији. Неки од нас почели су са сакупљањем марака још у детињству, неки као млади људи, а по неки тек у зрелом добу живота. Али и они који су почели од прве младости, и они у по одмаклом добу теже истом циљу: да створе што потпунију, што савршенију и што богатију и лепшу збирку.

Кад сакупимо марке са подручја које нас интересује, или које нас највише занима, почињемо да изграђујемо збирку. Као што се и велелепна зграда ствара постепено, камен по камен, спрат по спрат, тако се и збирка ствара у краћем или дужем временском периоду, што зависи од више фактора, који су, више мање, добро познати. Једнога дана, то је за филателисту необичан, несвакидањи дан, дан пун задовољства и блаженства, — набављена је последња марка, од које је зависило да ли је наша збирка комплетна. За маркама једне државе, или једног подручја, или мотивом, тежак и напоран рад око набавке, крунисан је успехом: достигнут је толико жељени тренутак, када се са поносом и задовољством може рећи: „Е, сада је моја збирка доиста потпуна!“ Ако се не ради о каквом затвореном подручју, како зовео марке оних држава, које више не постоје, и самим тим више не издају поштанске вредноснице, — као што су на пр. Србија, Црна Гора и др. — наставља се са сакупљањем марака нових емисија, или се већ у комплетној збирци врши одабирање: замењују оштећени или замрљани, децентрирани или рђаво жиросани, са квалитативно бољим примерцима. Па када се и то уради, шта онда? По нашем мишљењу таква збирка чека да, лепо и допадљиво опремљена, што пре угледа светло дана, да се филателистима и онима, који ће то тек постати, пружи прилика да виде како ће је њен сопственик претставити и са колико интуиције, укуса, инвентивности и умешности приказати испрва, можда, само пријатељима, једном одређеном кругу, евентуално на смотри марака своје подружнице,

а после на највећим филателистичким манифестацијама, — на изложбама! Многи се питају шта онда, када се једна збирка комплетира. Поједини такву збирку брижљиво спакују и чувају од свију и свакога, јер то је капитал који ће им, једнога дана, донети материјалне користи. За друге наступа пријатно задовољство — последица сазнања да имамо комплетну збирку, за коју мало ко зна или не зна степен њене потпуности и која се ретко коме показује. Међутим, и једни и други греше и нису у праву што тако раде. Просто из разлога што, по природи ствари, сва корисна и лепа људска достигнућа, сви плодови рада, нормално, треба и морају да буду доступни свима људима, читавом човечанству. Замислите чувене научнике проналазаче, уметнике, сликаре, архитекте и толике друге, да су се, слично овим нашим филателистима, држали принципа и да су своје знање, тековине свога ума и способности чували само за себе, да своје умотворине, пуни радосних и племенитих побуда, нису пружили читавом културном свету на коришћење и употребу? На каквом ступњу напретка би се налазило човечанство? Бесмртна ремек дела и проналасци, понос људског рода и духа, плејаде славних људи, као што су били Архимед, Платон, Питагора, Данте, Микеланђело, Едисон, Пастер, Толстој, Виктор Иго, Тесла, Пупин, Карл Маркс, Лењин и толики други из свих области људског духа и стваралаштва, били би неостварени, необјављени, непознати и неприступачни људима! Колико би то негативно деловало на наш општи напредак, културу и цивилизацију, сматрамо да сваки од нас добро осећа и схвата! Нешто слично је и са нашим маркама. Замислите када би сви ми себично чували своје збирке, када не би никоме показивали шта имамо и колико смо успели да је поупуно, када се не би писало о филателији и проналасцима у њој, када не би било каталога и литературе, толико потребних сваком сакупљачу, када би сваки своје знање и искуство чувао само и једино за себе, не преносећи га на друге, на млађе и почетнике, када би се појединци ограђивали и клонили додира са другима, — шта би било од филателије? На каквом би се она ступњу налазила и коме би она била доступна? Зато морамо да примимо моралну обавезу: да наше филателистичко знање, наше искуство и творевине тога знања и стварања, наше марке, прикажемо и покажемо другим филателистима да се организујемо и, добро организовани, учествујемо на нашим највећим манифестацијама, — на изложбама! Само на тај начин може бити напретка и успеха. Морамо бити начисто да сакупљање ма-

рака, да би се касније закопала и сакрила збирка, не води ничему. То је штетна и негативна појава, противу које се, у нормалним условима, сви треба да боримо. Прави филателиста је срећан, ако са другима подели задовољство, што је пронашао или уступио какву ретку марку, што је код неких открио извесну особеност, приказао и објавио закључке и констатације до којих је дошао студирајући и изучавајући какву филателистичку појаву или предмет. А за оне друге, који се крију, ограђују кинеским зидом, како се то каже, који са крајним неповерењем прилазе човеку, — за њих не можемо рећи да су прави филателисти, то су управо њени негативни изданци, чији поступци негирају, компромитују, рекао бих чак и скрнавe филателију и филателистичку заједницу. Ако се сложимо са овом констатацијом, ако сматрамо да међусобно приказивање марака и појединих збирки ствара повољне услове за племенито и лојално такмичење, и за даљи напредак и усавршавање филателије, чему сви треба да тежимо, тада ће свако од нас желети да покаже и излаже своје марке. Он на тај начин помаже и себи и другима. Себи зато, јер ће увидети где греша, где су слабости и недостаци, а другима, што ће они моћи користити његово искуство и, што је врло важно, што ће се код многих створити жеља да се достигне и престигне друг из подружнице или савеза.

Изложбе су, осим тога, и најпогоднија форма за подизање општег нивоа филателиста, за омасовљење филателије, за широку популаризацију наших и страних марака. На њима се многострана садржајност марака може да уочи, правилно да схвати и сагледа васпитни, културно-просветни значај и утицај који она врши у свету.

Поставља се питање како припремити марке за изложбу? За то има више начина. Најраспрострањенији је начин излагање на албумским листовима. Али и њих има, као што знамо, више врста. Ови листови могу бити и различитог облика, боје и величине. Који је од њих најзгоднији за излагање? Одавно је већ усвојено да је облик и величина т. зв. „Борекових листова” најприкладнији и најлепши. Према њима су саграђене и наше витрине, тако да у једну витрину може да стане 8 таквих листова. Листови постоје, без или са отштампаним именом земље, и са уцртаним пољима за сваку марку. Има их и без ознака за марке и назива државе, као и са наштампаном мрежастом основом у разним бојама. Који ћемо од набројаних листова употребити, зависи, наравно, са којима у даном моменту располажемо, јер се листови сада тешко набављају, па је зато и у Правилнику наше изложбе речено „на подесним листовима”. По нашем мишљењу најбољи је чист бео лист, без штампаног натписа и без означеног поља за марке. Нису лоши ни табаци са мрежастом основом, али само у бледо-сивој боји. Зашто

баш чисто бели лист, питаћете? Зато, што се на чистом листу пружа прилика сваком појединцу да сам, по свом укусу и знању, учини распоред марака и састави потребне натписе и објашњења. По принципу оцењивања, који је усвојила „FIPA”, који ће се начин примењивати и на нашој изложби, самосталност рада и уложени труд, носи највише бодова. Ово је разумљиво, јер само лепљење марака на већ унапред одштампаним листовима са натписима и оквирима далеко мање захтева посла него ли у случају, кад сваки појединац сам прави распоред материјала, потребне описе и сл.

Врло је важно како сачинити распоред марака или другог материјала, да исти повољно утиче на општи утисак изложка. Није лепо, ако су рецимо, марке једнообразно налепљене, увек у правилним геометриским редовима, као војници у строју. Прикладан, импресиван и оригиналан распоред марака, где највише долази до изражаја инвенција, духовитост, укус и смисао за пропорцију, лепоту и симетрију, и код мање вредне и интересантне збирке, може да одигра пресудну улогу. Ако оваквом изложку додамо и потребне сажете описе и објашњења, онда морамо рећи да је исти укусно припремљен, онда исти може да служи за пример другима. Код распореда марака, још више код објашњења и цртежа, треба водити рачуна о осећају за меру. Распоређивање марака, вршено у жељи за оригиналношћу, често пута промаши циљ и пређе у екстравагантност, која у крајњој линији, не успева да увек буде и допадљива. С друге стране, описи и цртежи уз поједине збирке, понекад су гломазни, са много непотребних детаља, тако да су марке, главни објекат излагања, дошле у други план и изгубиле се у мору скица, бројака и општег шаренила, која их окружује. Питаћете: „па какви треба да су описи и објашњења, евентуално цртежи код изложка?” Сви ми из искуства знамо да слика марке сама говори о својој суштини, садржају, о ономе ради чега је издата и шта треба да прикаже. Али, нажалост, то није увек случај. Ми, филателисти, лакше ћемо разумети садржину једне марке, али како на изложбе долазе и посетиоци, који су почетници, или који са филателијом тек долазе у додир, или који ће то евентуално тек постати, за тавке посетиоце потребна су објашњења и описи. Као што смо већ поменули, ова објашњења треба да су што краћа, сажетија и садржајнија. На тај начин, с једне стране, придобијају се посетиоци за филателију а с друге стране, више се подвлачи историски, политички или културни момент, који је био разлог за издавање и штампање баш тих и таквих марака. Тако ће се многим посетиоцима изложбе омогућити правилније и потпуније разумевање изложеног материјала.

Даље се поставља питање: колико изложити: целу збирку, једно подручје или само

један његов део? Идеално је, ако прилике и простор дозвољавају, изложити комплетне земље или подручје које изложак обухвата. И код оцењивања овај моменат долази у обзир, јер се према потпуности изложка врши и бодовање. Овакав начин излагања пријатно делује, он повећава богатство и ниво изложбе, повољно утиче на општи утисак.

На данашњим изложбама видели смо како су појединци изложили од свега по мало и зато, наравно, ништа комплетно. Овакав начин скупљања упражњавају омладинци и почетници. Он испољава и носи обележје несистематичности у сакупљању и није препоручљив за изложбе, нарочито већег обима. Исто тако уочено је да на нашим изложбама преовлађују тзв. „тематске збирке“, правилније речено збирке по мотивима. Међутим, и ту се, често пута, ишло у крајност. Појединци су напросто измишљали називе својим збиркама, у жељи да се пошто-пото створи нов мотив за скупљање. Знамо да по сваку цену правити овакве збирке, није, нити може бити одређен циљ сакупљања. Ако, рецимо сабирамо марке ваздушне поште, па је поделимо само на један тип авиона, или сакупљамо мостове, па од њих одвојимо само висеће, и таква збирка износи само неколико примерака, иста није за излагање; треба се клонити оваких експеримената, пошто она, ради ограниченог изложеног материјала, не пружа јасну слику мотива, који, у ствари, претендује да третира.

Затим, код излагања треба да водимо рачуна о квалитету марака и другог материјала. Ако је реч о маркама, оне треба да су неоштећене, правилно прозупчане и центриране, да су свеже, то јест да нису изгубиле првобитну боју и изглед. Када се ради о поништеним примерцима, онда још и то, да нису замрљани жиговима, избледели од прања и утицаја светлости, да на једној марци, по могућству, не буде више од једног жига, и он да буде јасан, читљив и да обухвата само један део марке.

Није препоручљиво у изложке уносити истовремено поништене и непоништене примерке, јер таква мешавина рђаво утиче на општи утисак. Изузетно, код тзв. строго „класичних“ марака нехемогеност у излагању мора се толерирати. Исто тако и код првих српских марака за новине, као и код других земаља, које се, по правилу, нису поштански жигосале, већ при отварању омота цепале, ради чега су исправно и на пошти жигосани примерци врло ретки, мора се такође дозволити уношење у изложке поништених и непоништених примерака.

Природно је и пожељно је, да се на изложбама излажу истовремено и лепо опремљене, садржајне и ретке збирке са тзв. „бираним примерцима“. То је онај најидеалнији случај, када су задовољни и приређивач и излагач и посетилац. Али, као што смо напоменули, иако не можемо потцењивати материјалну вредност изложеног материјала,

сматрамо да и мање вредна збирка, лепо опремљена, пуна садржајности, снабдевена потребним сажетим објашњењима, може да буде одлично оцењена и допадљиво примљена од посетилаца.

Постоје и други моменти, о којима треба да водимо рачуна приликом излагања. То је, поред самосталног рада и уложеног труда, још и истраживачки рад. Ако желимо да наш изложак уврстимо у групу истраживачке студиске збирке, морамо имати у виду чињеницу да ту долазе у обзир само збирке, које су састављене на основу сопствених истраживања и проучавања, било да се ради о поштанским вредносницама појединих земаља, појединих издања или, чак, и појединих марака. Истраживачким радом бави се онај филателиста, који је дао нове, до тада непознате погледе и карактеристике предмета, који је проучаван, што је нарочито подвучено и у Правилнику наше изложбе. У ову групу спадају и накнадни, допунски радови на ранијим истраживањима, у колико су они допринели даљем проналажењу дотле непознатих појединости и чињеница.

Морамо напоменути да за изложбу могу да послуже и албумски листови, код којих је сачињена кесица од целофана за сваку поједину марку. Ову врсту израђивала је код нас фирма Хабазин из Загреба још пре и за време рата. Код истих није потребан скоро никакав нарочит труд око смештаја марака, и зато се код оцењивања такав изложак оцењује са мање бодова. Добра страна оваквих албумских листова је да се чува гума непоништених марака, што је код неких сакупљача од првенствене важности.

Даљи начин излагања били би картони, управо класерски листови. И овај начин излагања дозвољен је и за нашу изложбу. Слаба и добра страна картона је истоветна са оним поменутих код Хабазинових листова. Поред тога, иако се ради о целофану, марке у картонима не одају тако леп природан и једноставан утисак, као када су на лепљене на листовима, када су слободне са свију страна. Под утицајем светлости, марке на картонима пресијавају, одају више сенчења и зато нису увек прегледне. То се, у главном, односи и на марке уметнуте у целофанске кесице, било по систему Хабазин, било да смо их сами направили за сваку марку засебно. Најслабија страна картонских листова је да се марке, желели то или не, морају да ређају у геометријским правим редовима, увек једнолично, што умара и рђаво утиче на општи утисак изложка. И најлепша марка ту, често пута, изгуби од своје свежине и лепоте.

Да поменемо и то да смо на неким, па и великим нашим изложбама, видели да су појединци сваку марку стављали на подлоге или оквире, црне, беле, чак и златне и сребрне и других боја. То није увек укусно, подвлачи јевтин ефекат који се желео по-

стићи, и много потсећа на лецедерске украсе.

Ми смо за изложену марку без непосредног украса са стране, јер они често пута, утичу да и лепа марка не изгледа лепо, да изгуби од садржајности и дође у други план.

Најзад, не треба се стидети свога рада и својих марака. На почетку изложка требало би, дискретно и ненаметљиво, назначити и име сопственика.

Некима ће можда изгледати сувише строги услови који су овде постављени. Међутим овде је изнето како би, у најидеалнијем случају, под нормалним условима, требало да буде. Схватајући тежину набавке често пута

најобичнијег филателистичког материјала, Савез филателиста Југославије стао је на гледиште да сваки члан може излагати према својим могућностима, са расположивим материјалом, уз услов да то ипак буде лепо и квалитетно.

Дан отварања наше заједничке изложбе није више тако далеко. Треба, у колико то већ није учињено, одмах прионути на посао.

Бићу задовољан, ако ово неколико речи, набацаних на брзу руку, без претензија на одређени систем и потпуност, помогну и олакшају рад око припремања изложака.

(Извод из предавања одржаног у једној Београдској подружници).

Ал. Ј. Петровић

Олимпијске игре

Између 19 јула и 3 августа одржаће се ове године олимпијске игре у Хелсинкију у Финској — XV по реду.

За њих постоји велико интересовање у целом свету, — међу омладином и зрелим људима; како код мушкараца, тако и код жена, велики и тешки су задаци оних, који ће учествовати у такмичењима, али су велике бригае и оних који треба да их опреме за такмичење, а највеће оних који треба да их дочекују у Хелсинкију. Силне се припреме чине; у свим крајевима света вежбања, пробне утакмице, припреме да се покажу најбољи успеси и да се тиме допринесе угледу и такмичара и њихове земље; одабирање такмичара се врши међу најбољима; не жали се труд, улажу се силни напори; улажу се огромне суме новаца, — само да се постигне што бољи успех. И ми, филателисти, вољно и невољно, даћемо свој допринос за омогућавање што сјајнијег извођења ових олимпијских игара. За покриће великих издатака многе државе, поред осталог, издају и специјалне серије марака. Не издаје их само Финска, у којој се одржавају овогодишње олимпијске игре, као пригодне спомен марке, већ их издају и поштанске управе других земаља, које опремају своје најбоље синове на утакмице. Ми, филателисти, купујући разна издања пригодних марака, везана за олимпијске игре, поступимо, као и код других приредаба од много мањег значаја, приложићемо свој обол, али и увеличати и украсити своје збирке лепим маркама. Многи ће сакупљач смањити и свој залагај хлеба само да не остане без пригодних марака, коверата, карата, „коверата првог дана“, којима ће ових дана бити преплављена филателистичка тржишта целог света. На тај начин ћемо ми, филателисти, својим скромним средствима помоћи и

приређивање ових утакмица и учествовање на њима.

Овом приликом желимо да упознамо наше читаоце са свим оним, што је везано за олимпијске игре: са њиховим постанком и историјом, са престанком старих и обновљењем модерних олимпијских игара.

Прве олимпијске игре одржане су 776 године пре наше ере у Јелади (Грчкој). Од свих старих културних народа, у колико нам је познато, Јелини су поклањали највише пажње телесним вежбама своје омладине, да би је припремили за велике подвиге у ратовима за очување слободе и независности државица. Сасвим је природно, што се међу њима и појавиле прве утакмице у спортским вежбама.

Као и за много штошта друго, и постанак олимпијских игара сачувао се до данас само у предањима. Прича се да је прве утакмице приредио неки јелински краљ, који, не могавши да се реши, коме од синова да остави престо после своје смрти, која му је куцала на врата, позва своје синове и рече им, да због подједнаке велике љубави према свима њима, не може да се реши коме да остави престо, већ да они сами то реше; престо ће оставити ономе, који претрчи одређену стазу за најкраће време. За ту утакмицу биле су приређене велике свечаности и на њу се слегло много народа, жељног да види ко ће бити будући краљ. Приредба је испала тако сјајно и изазвала код народа допадање и одушевљење, да се тада решило, да се и даље приређују трке, али у којима би учествовали синови целог јелинског народа, из свих крајева Јеладе.

Свакако, временом, су поред трка уведена и такмичења у другим спортским дисциплинама (у хрвању, песницању, у тркама на двоколицама и др.). Тако су установљене

игре, које су се одржавале сваке четврте године у Олимпији, по којој су и назване олимписке игре. Олимпија је постала за све Јелине света земља ;преко ње се није смело ратовати, нити са оружјем у њу долазити. На њеном терену сваки Јелин, ма из које покрајине био, био је слободан. Олимписке игре биле су приредбе слоге и љубави свих јелинских племена. На овим играма могли су учествовати сви слободни људи; робовима је било допуштено само гледање, а женама је и приступ на њих био забрањен.

Свечаност се почињала паљењем олимписке ватре и приношењем жртве Зевсу. Затим су се Зевсу заклињали млади учесници игара, да ће се борити по прописима, часно и поштено.

Најважнија су такмичења била завршна, у петобоју, у пет врста спортских вежба: трчању, скакању у даљину, бацању копља и диска и у рвању. Највећи успех на олимписким играма био је победа у петобоју.

Сутрадан, после тога такмичења, по приношењу жртава Зевсу, проглашавани су победници у свима дисциплинама. На главе победника стављани су лорови венци и они су постајали јунаци свих јелинских племена. „Становници градова, у којима су они рођени, излазили су далеко ван градских зидова да дочекају победника, свог прослављеног суграђанина. Град, који би дао олимписког победника у петобоју, рушио је градске зидине, при његовом повратку. Стари Јелини су говорили: „Граду, који има овакве јунаке, нису потребни зидови“.

Олимписке игре приређиване су сваке четврте године. Протекло време између две приредбе олимписких игара звало се олимпијада. Последња олимпијада рачуната је између 392 и 396 године наше ере.

И из ових кратких потеза види се колико су стари Јелини ценили спортове: како су сјајне утакмице приређивали, како су због њих једну покрајину прогласили светом, неприкосновеном земљом; време су рачунали по приредбама олимписких игара; за те приредбе су подигли највеличанственији стадион са многим уметничким споменицима; победнике су ценили и уздизали у прве редове својих грађана.

Како су им, доцније тешко падале наредбе римских освајача и императора о ометању и, најзад, забрани олимписких игара! Али, време је чинило своје! Интересовање за ове утакмице све је више опадало, а сасвим се угасило, кад су у ове крајеве почела продирати и друга варварска племена са севера, која су уништила многе споменике јелинске културе и уметности. Страховити земљотреси разорили су и Олимпију; уништен је и велелепни храм и огромна Зевсова статуа, Фидијино ремек дело, једно од седам светских чудеса. Брзи дивљи планински потоци преплавили су стадион и засули га наносом. Читав крај претворен је у пу-

стош, те ни трага не остаде од славне Олимпије.

Тек после 1500 година дошао је Француз Пјер де Куберден на идеју о обнављању олимписких игара. Он је са својим сарадницима на томе послу утврдио: да се одржавају олимписке игре, — прва у Грчкој, а у будуће, сваке четврте године, у другој земљи, те да сви народи учествују у неговању и уздизању спорта; да се на олимписким стадионима окупљају такмичари целог света, те да се, радећи на једном послу подједнако корисном са све народе, боље упознају, вежу и збратиме, па да се преко њих, и такмичењима у спортовима, постизавају у свима земљама све виднији резултати на слози и љубави међу народима и на учвршћењу мира у свету.

Прве модерне олимписке игре биле су приређене у Атини 1896 године.

Док је на првим олимписким играма било заступљено само неколико спортова, сада на XV олимписким играма у Хелсинкију, спортисти ће се такмичити у 149 разних спортских дисциплина.

1924 године уведене су утакмице и у зимским спортовима! Нити у Грчкој, ни у другим земљама, па ни у Финској нису се могле те утакмице изводити заједно са другим спортовима на олимписким играма, јер су се ове увек одржавале преко лета. Ради омогућавања такмичења у зимским спортовима изабрани су најхладнији зимски месеци и снежни планински висови.

Модерне олимписке игре одржане су: I. у Грчкој 1896 године; II. у Француској 1900 г.; III. у Сент Лују у САД 1904 г.; IV. у Енглеској 1908 г.; V. у Штокхолму 1912 г.; VI. су биле одређене за Берлин, али нису одржане због Првог светског рата; VII. су одржане у Белгији 1920 г.; VIII. у Паризу 1924 г.; IX. у Холандији 1928 г.; X. у Лос Ангелосу у САД 1932 г.; XI. у Немачкој 1936 го.; XII. и XIII. нису одржана због Другог светског рата; XIV. су одржане у Енглеској 1948 године.

Зимске олимписке игре одржане су: 1924 г. у Шамонију у Француској; затим у Сент Морицу у Швајцарској; 1932 г. у Леик Плесиду у САД; 1935 г. у Гармиш Партенкирхену у Немачкој; 1948 г. у Сен Морицу и 1952 г. у Норвешкој близу Осла.

Многа од земаља, у којима су приређиване олимписке игре издавале су пригодне, спомен марке: за I. Грчка серија од 12 марака (Цумшт. бр. 72—83); за VII. Белгија 3 марке (Ц. бр. 158—160); за VIII. Француска 4 марке (Ц. бр. 149—152); за IX. Холандија 8 марака (Ц. бр. 211—218); за X. САД 2 марке (Ивер бр. 314—315); за XI. Немачка 8 марака (Ц. бр. 618—625) и 2 блока (Ц. бр. 633—640); за XIV. Енглеска 4 марке (Ц. бр. 231—234); за XV. Финска је издала до сада 4 марке (Ц. бр. 308, 309, 404, 405).

У вези с олимпијским играма издавале су и поштанске управе других земаља, у којима тада нису одржаване те приредбе, пригодне и спомен марке и блокове: о десетогодишњици обнове олимпијских игара, 1906 г., у Грчкој је издато 14 марака; о 50-годишњици решења о поновном увођењу олимпијских игара у Швајцарској су издате 3 марке (1944 г.). Свакако, за покриће издатака за учествовање на разним олимпијским играма издале су неке државе нарочите марке: 1924 г. Вел. Либан 4 марке, 1928 г. Португалија 2 марке; 1948 г. Монако 5 марака за редовну и 4 за ваздушну пошту; исте године Перу 5 марке и 1 блок, Кореја 2 марке. Ове године издају неке државе, па и наша, серије пригодних марака у вези са приређивањем XV олимпијских игара у Хелсинкију. Чехословачка је издала 1952 г. 3 марке у спомен међународног олимпијског конгреса, одржаног те године у Прагу итд. — За зимске олимпијаде издале су: САД 1932 г. 1 марку, Немачка 1935 г. 3 марке, Швајцарска 1948 г. 4 марке, Норвешка 1951 г. 3 марке.

Сем ових издања, везаних непосредно за редовне приредбе олимпијских игара, има још и издања за неке олимпијаде ужег делокруга — Централне Америке, Источне Азије, Балканских земаља или за међународне

утакмице само за поједине врсте спортова (ногмета и др.), али још много више издања поводом приредаба земаљских утакмица, приређиваних у појединим земљама за поједине или за више врсте спортова.

На сликама свих тих марака претстављени су интересантни моменти из разних спортских дисциплина, а и слике стадиона, на којима су утакмице одржаване. Ове марке се одликују не само интересантним сликама, већ и лепом и солидном израдом, те су привукле пажњу нарочито великог броја љубитеља и спортова и филателије, који од њих састављају врло лепе збирке по мотивима.

Кад пишемо ове редове, почеле су уводне свечаности у XV олимпијске игре: На историском месту у Грчкој упаљена је олимпијска ватра, ухваћеним сунчаним зрацима; њима су запаљене маслинове гранчице, које су одабране девојке пренеле на атински стадион и упалиле буктиње, које су изабрани младићи прихватили и пренели у Хелсинки, где ће се упалити олимпијски пламен, који ће горети за све време трајања утакмица.

Док се у свима земљама изабраници спремају за пут, ми, филателисти, отварајмо своје албуме и припремајмо места за нове интересантне марке!

Драган Новак

Борба против фалсификата, спекулативних издања и приватних творевина

Преко четрдесет године расправљају филателистичке организације проблематику борбе против свих врста фалсификата марака, против спекулативних издања и приватних творевина без надлежних одобрења (слепарских издања). У погледу сузбијања фалсификата можемо, у главном, бити задовољни са до сада постигнутим резултатима. Многе државе издале су уз кривичне законе и специјалне законске прописе, у којима су, у већој или мањој мјери, обухваћени санкцијама сви облици фалсификата марака, како су се јављали у пракси. Наравно, фалсификовање није и неће нестати ни крај најтежих санкција кривичних и специјалних закона. Али су будност филателистичких организација и заштитне мјере поштанских управа уз те санкције отежале рад фалсификатора. Прошла су времена, кад је фамозни Fournier из Женева могао несметано производити и продавати своје факсимиле и имитације, издавати часопис „Le Fachimile“, излагати на изложбама и учествовати у изложбеним оцјењивачким судовима. А ни модерном Сператију није могла његова рафинираност и познавање тех-

нике израде марака. Филателистички савез Југославије оснива један Центар за сузбијање фалсификата и спекулативно-слепарских издања. Држим да би било боље да се рад око сузбијања фалсификата излучи из надлежности тог Центра и повјери Центру за испитивање марака. А и логичније је, да тај рад добије онај центар, који има задатак испитивања марака, дакле, провјеравање, да ли су марке оригиналне или нису. Томе Центру треба повјерити и уређење стручно обрађене збирке фалсификата и прикупљање материјала о свима нашим (а и страним) фалсификатима. (Тај материјал налази се разбацан по нашој филателистичкој периодици и другим едицијама од 1918 г. даље). Поједине дијелове збирке и архивског материјала треба излагати на свим већим изложбама, да рад Центра буде приступачан што већем кругу чланова и да изврши своју одгојну мисију. Колико ми је познато, републички савези немају таквих збирака, а од подружница има највећу збирку наших и страних фалсификата Хрватско филателистичко друштво у Загребу. Само не знам, да ли је та збирка стручно уређена. Што данас

савези немају, може се створити кроз неколико година. Из практичних разлога предложем, да сваки републички савез за себе оснује такву збирку, мењајући прекобројни материјал и дублете.

Друга је и много сложенија ствар организација и провођење борбе против спекулативних и сљепарских издања. FIP је започео своју акцију у том праоцу. Формулисао је, која и каква издања марака држи организована филателија за спекулативна издања. Замолио је поштанске управе, да се у својој емисионој политици придржавају тих формулација. Позвао је своје чланове, да му шаљу извјештаје и приједлоге, на основи којих посебна комисија доноси рјешења и објављује попис бојкотованих издања. Забрањено је излагање таквих издања на изложбама, а издавачима каталога упућен је апел, да их не објављују. И ако је та акција FIP-а у почетном стадијуму, има, према мом мишљењу, један принципијетан недостатак. Она се обазире на она издања, која излазе сада и у будуће, а не улази у питање оних издања, која су изашла до 1950 године и којих су пуни, мање или више, сви т. зв. водећи каталози. Ту искрсава потреба диференцирања између спекулативних издања, која издају поштанске управе и сљепарских издања, која ничу, већином, за вријеме ратова и окупација, а која не издају легитимно надлежне поштанске управе, већ разни цивили и војни функционери, конзорцијум официра, одбори итд. Разумије се, злоупотребљајући ситуацију у окупираним или ратним подручјима и своје положаје. А ратова, окупација и злоупотреба оваке врсте биће и у будуће. Из праксе знам, да човјек најлази у сузбијању таквих издања на велике тешкоће у западним земљама, где излазе водећи каталози. У првом реду, нису у тој ствари идентични интереси правих филателиста и добро организоване међународне трговине. Трговци, гледајући свој посао, избјегавају продају фалсификата, али пошто сљепарска издања нису фалсификати, они их купују и препродају без много резерви. Каталози, које издају трговци, објављују таква издања, јер су издавачи заинтересовани пословно. Зато најлази настојање да се ова избаце из каталога, на велике запреке. Нису, наравно, сви издавачи каталога такви. Морамо признати америчком Скотовом каталогу и енглеском Гибонсовом каталогу, да су у питању спекулативних и сљепарских издања доста опрезни. Михелов каталог из времена окупације Југославије из Другог свјетског рата. Кад сам упозорио редакцију на ту чињеницу, признала је, да је ушло у каталог којешта и изјавила приправност, да сукцесивно спроведе чишћење. Интересовало ме је, ко је био мајка тих кукавичијих јаја. Редакцију првог поратног издања имао је у рукама човјек, који је за вријеме Хитлеровог режима био вођа немачке трговине са мар-

кама, а који и сада покушава, да изван Немачке наступа као репрезентант немачке филателије. Он је покушао парализовати моју акцију „аргументом“, да ми нападамо неке марке само зато, што су оне издања страних окупационих трупа, а такве нису никад омиљене у окупираној земљи. Могуће је да је то гарнирао и неким другим „патриотским“ аргументима, изигравајући првоборца чисте филателије. Други примјер: Мој чланак „Deutscher Stützpunkt an der Adria“ („Fилателија“ из 1951 г.), у коме сам приказао методе рада спекуланата и сљепара и на улогу иначе угледног часописа „Samm-ler-Lupe“. Даље примјере изнећу другом згодом.

Ја схватам, да појединац без схватања и подршке средине, у којој је сарађивао, није могао успјети, поготову док није било решено питање чланства организоване филателије Југославије у FIP-у. Зато треба поздравити одлуку СФЈ, да преко посебног центра узме решавање тог питања у своје руке. Не знам, како ће СФЈ организовати рад. Држим да је процедура, коју је предложио Фране Брничевић („Fилателија“ 1951 год.), уз извјесне модификације, добра. Сваки републички савез саставља мотивисани приједлог о свим спекулативним и сљепарским издањима с подручја Југославије, а Центар СФЈ из тих приједлога израђује редакцију дефинитивног приједлога за FIP. Тај дефинитивни приједлог објављује се прво у нашој стручној штампи због евентуалних исправака и надопуна, а онда упућује комисији FIP-а. Центар доставља препис свог приједлога и уредништвима свих водећих каталога и интервенише, да се избаце издања, о којима је реч, из каталога. Неће, наравно, све то ићи без тешкоћа и запрека, јер су везе спекуланата с трговином и издавачима каталога јаке. Али ће страни филателисти и њихове организације бити упознати са становиштем и мишљењем овлашћеног претставника наше филателије и у свом властитом интересу помоћи акцију. Држим даље, да Центар треба да врши још један задатак: Стална брига око исправне каталогизације марака свих југословенских земаља у страним каталозима. И то је, додуше, мучан рад, али је пријекно потребан. Већина каталога примаће радо исправке, надопуне и сугестије у погледу текста, а и у питању котирација неће се држати увијек негативно. Изнимка ће бити само Yvert-ов каталог, јер Champion одбија суверено чак и исправке очитих глупости.

Таквим радом афирмираће се СФЈ не само у FIP-у, већ и међу њеним члановима; користиће нашој филателији и подићи њен углед и вриједност у иностранству. Уобичајило се, да се на нашу филателију гледа на Западу с висине, иако смо до сада дали у позитивном смислу релативно више од многих већих и старијих савеза.

Туризам и филателија

Створена 1840 године, поштанска марка дошла је до опште употребе већ 1874 године, јер се показала изванредно практичним и једноставним средством за наплату поштарине. Међутим, исто тако брзо, као што је освојила поштанске кругове у свету, марка је освојила и срца многобројних људи, који су у њој нашли објекат за сакупљање и разоноду, из чега се развила посебна грана привредне, културне и политичке делатности, коју зовећмо филателијом.

Људи су иначе од давнина показивали жељу за сакупљањем разних ствари исте категорије, како ради личног задовољства, тако и ради свога истицања међу другим људима. Али ниједна ствар на свету није човека освојила у толикој мери као поштанска марка. Сакупљање марака данас је без сумње најраширенија и најмасовнија појава у сакупљању разних предмета, тако да је сакупљање разних других предмета као старог новца, уметнина итд. далеко заостало иза величине сакупљања марака и броја сакупљача марака. Само у С. А. Д. данас има на милионе филателиста а Европа још више; а тај број у свету стално расте и никада не опада.

У почетку, поштанске управе нису водиле рачуна о овој филателистичкој улози марака, па су на марке стављали или државне грбове или ликове државних шефова, али чим се осетила тражња сакупљача за лепим приказима на маркама, почеле су и поштанске управе, па и остали државни органи да пазе на опрему марака, које тада већ почињу да издају, не само са искључивим циљем франкатуре, већ и у разне друге сврхе, пре свега добротворне, а после и чисто пропагандне.

С друге стране јавља се туризам, чија масовна појава долази до изражаја тек развитком железничког саобраћаја, а то значи некако у исто доба, када се јављају и прве поштанске марке. И зар је тада чудо, да се та два супутника нађу на заједничком плану. Већ 1864 туристички хотели у Швајцарској издају своје нарочите марке, које служе за франкирање писма од хотела до најближе поште. Тако су познате приватне поштанске марке из тог времена, које су издавали хотели на Готхарду, па Хотел Калтбад на Ригиу, затим Хотел Мадернаертал, Бел Алп итд. Сви су ови били доста удаљени од најближе поште, али су зато њихови гости своја писма могли да франкирају хотелским приватним маркама, а хотели су тада у својој режији носили писма на пошту и тамо плаћали редовну поштарину, односно писма франкирали редовним поштанским маркама. Ове хотелске марке имале су на сликама или цвеће или разне

планинске пејсаже и биле су веома омиљене. Последња оваква хотелска приватна поштанска марка издана је 1883, јер су тада основане и отворене државне туристичке поште у свим туристичким пределима Швајцарске, па је престала потреба за издавањем приватних марака. Поништене хотелске поштанске марке, нарочито на оригиналним поштанским писмима, данас су веома ретке и цена им стално расте, али се чистих овакових марака може доста лако добити, јер су хотели велике количине непродатих и непоништених марака ове врсте своједобно продавали у великим количинама својим гостима и другим туристима.

Приватне хотелске поштанске марке можемо сматрати чисто туристичким и оне су много допринеле повезивању туризма и филателије. Већ почетком двадесетог века почињу се и на званичним маркама државне поште јављати слике са туристичким елементима, а пре свега марке са лепим пејсажима и разним културно-историским споменицима. Ту се већ види чист утицај туризма на филателију и повезивање улоге средства за наплату поштарине са пропагандном улогом поштанске марке. Аустрија издаје већ 1906 године серију изванредно лепих туристичких марака за анектирано подручје Босне и Херцеговине, које и данас претстављају једну од најуспелијих серија туристичких марака у свету. Швајцарска 1914 године издаје марке са сликама Брунена (на марки од 3 франка) и са сликом Ритли-а и врхунца Јунгфрау (на маркама од 5 и 10 франака). Друге туристичке земље убрзо после тога такођер почињу да издају све већи број емисија са чисто туристичким сликама и тиме јасно показују, колики значај припада с једне стране свом домаћем туризму, а с друге пропагандном дејству поштанских марака.

Марка данас међутим нема само значај пропагандног средства за туризам, — уколико се ради о маркама са туристичким мотивима наравно — већ је она све више и директно повезана са туризмом, с обзиром на све већи број туриста-филателиста, који купују марке на свом путовању, не само као туристи, већ и као филателисти.

Овај значај поштанске марке долази до још јачег изражаја, када су у питању инострани туристи-филателисти, јер они на тај начин не само да врше нехотице пропаганду, на пример нашег туризма и наше филателије, лепљењем наших марака на своју кореспонденцију, већ још и директно користе нашој привреди куповањем наших марака, које они, већ самим тиме што су странци, увек плаћају девизом.

Поштанске управе увиделе су ову предност пропаганде марака међу страним туристима, па се труде да нове емисије туристичких марака буду што лепше и привлачније, а сем тога уз такве марке приређују и одговарајуће жигове са разним пропагандним натписима, којим се туристима скреће пажња на поједине туристичке знаменитости оног места или предела, у којем се налази дотична пошта.

Да би туристи долазили што лакше до разних емисија марака у течају, многе земље поверавају продају таквих емисија појединим продавницама, па и хотелским ресепцијама у туристичким местима. Познато је да је на редовним поштанским шалтерима обично тешко доћи до свих марака у течају, а, сем тога, ти шалтери не пазе на квалитет марака, — па је разумљиво што овако организована продаја марака у туристичким местима показује велики успех и доноси користи и домаћој привреди и туристима-филателистима. Швајцарска је формирала и посебну филателистичку службу у државној управи поште и телеграфа, чији бирои дају свима, и домаћим и, нарочито, страним интересентима, све податке о домаћим емисијама марака, а бави се и продајом марака иностранцима, ако то ови од ње затраже.

Све већи утицај туризма на филателију види се и из чињенице што напредне туристичке земље издају у све већем броју не само ванредне, него и редовне емисије марака са туристичким мотивима. Француска је у Европи неоспорно најнапреднија туристичка земља, а управо Француска издаје у последње време све своје редовне емисије марака готово искључиво са мотивима из туризма.

Тако је мала некад неугледна цедуљица за франкирање писама, од обичне потврде о плаћеној поштарини постала моћно пропагандно средство на разним подручјима људске делатности, а нарочито на подручју пропаганде туризма и туристичких вредности једне земље. Наша земља спада такође у једну од најинтересатнијих туристичких земаља у Европи, па би било у највећем интересу, за што бржи развитак нашег туризма, да и наша поштанска управа посвети више пажње емисијама марака са туристичким мотивима. То треба да буду, пре свега, емисије редовних поштанских марака, а ређе разне добротворне, авионске и марке предвиђене за специјалне сврхе. Редовне поштанске марке долазе до руку свих домаћих и страних туриста, док авионске и

добротворне само до неких категорија туриста то јест или туриста-филателиста или малобројних лица, која шаљу писма авионом (па и ови чешће употребе за франкирање авионских пошиљака обичне марке, а не специјалне авионске). Ради тога питање наше туристичке марке није никако решено издавањем само авионских марака са туристичким мотивима. У доба туристичке сезоне било би потребно издавати емисије редовних марака са туристичким мотивима, јер би на тај начин сваки туриста и домаћи и страни чак и нехотице вршио пропаганду туристичких предела, како у земљи, тако и у иностранству. Наша поштанска управа могла би се у том погледу угледати на поштанску управу Француске, која издаје не само веома интересантне емисије туристичког карактера, већ и емисије туристичких марака високе уметничке и филателистичке вредности. Не треба при томе заборавити, да туристичке марке морају бити приступачне свима категоријама туриста, па код таквих емисија не сме бити циљ висока тржишна вредност тих марака; зато ту не сме да постоје нити било какве „кључне“ марке нити марке високе номиналне вредности. Лепо израђена туристичка марка је заправо леп туристички проспект у малом, а познато је да напредне туристичке земље туристичке проспекте издају бесплатно у огромним тиражима!

У вези са туристичким пропагандним емисијама редовних поштанских марака корисно је повезати и издавање одговарајућих максима-карата тако да туриста у сваком нашем туристичком месту може да франкира своје дописнице са маркама, које носе слику тога места. То би нарочито било корисно за наше велике туристичке центре као што су Дубровник, Сплит, Ријека, Опатија, Блед, Постојна и други. Вредност овакве туристичко-филателистичке пропаганде била би изванредно велика нарочито за пропаганду како нашег туризма, тако и наше филателије међу странцима.

У доба када у свету улога пропаганде далеко премашује многа друга раније толико цењена средства међусобног упознавања људи и њихових стремљења, мала поштанска марка постала је један од моћних инструмената ове пропаганде. Она на својим малим леђима разноси у далеке крајеве лепоте своје земље, њене културно-историске споменике и све оно, чиме се та земља може да подичи, позивајући на дискретан начин странца да ту земљу посети и изближе упозна.

ПАЖЊА!

Дужност је сваког излагача на I. Југословенској филателистичкој изложби — да пријаву својих изложака достави Савезу филателиста Југославије Изложбеном одбору (Београд, пошт. фах 207) најкасније до 15 јула 1952 године — на посебном обрасцу које је Изложбени одбор СФЈ доставио свим подружницама путем Републичких Филателистичких савеза.

Сунце, ваздух, топлота и — поштанска марка

Нега и одржавање марака, стечених често с много мука и с ускраћењем домаћих потреба, једна је од основних дужности сваког филателисте.

Поштанске марке су, с обзиром на њихове особине, у знатној мери подложне процесу кварења и пропадања. Зато је и разумљиво, да је стање поштанских марака које су издате пре 50, 80 или 100 година, у току деценија постало неугодније. До овога је долазило, у првом реду, због недовољно пажљивог поступања с маркама; многе су збирке или марке пропадале или јако оштећене разарањем (уништавањем) ватром и водом. Изнад свега, дошао је и последњи светски рат, који је уништио огромне количине марака. Немамо скоро никаквих тачнијих прегледа о томе, а поуздане статистике једва се дају саставити. Али, ко има више веза са скупљачима и трговцима марака, у стању је, бар донекле, да процени велике размере причињених штета материјалу, који филателисте скупљају.

Сразмерно је мало филателиста, који су прошли без губитака у прошлом светском рату; већи је број од њих изгубио све и морао је, остајући веран филателији, у највише случајева, да опет почне од почетка, у ограниченој мери.

Под овим околностима, сасвим је разумљиво да оно, што смо од марака могли још да спасемо, желимо да, по могућности, заштитимо од оштећења или даљих разарања.

Ми знамо, како би могле бити опасне за марке н. пр. киселине, влага, рђав целофан и рђави лепци. Али, већ се мање мислило на то, како могу штетно да утичу на марке ова три елемента — сунце, ваздух и топлота, — јер и они, при извесним појавама с њима у вези, могу бити сасвим опасни за поштанске марке.

Каква разарања могу да изазову код марака сунчани зраци, може се лако утврдити, кад се стане пред излоге продавница марака, који немају никакве заштите од сунца. Пада у очи, како многе поштанске марке, које су биле дуже време изложене сунчаним зрацима, показују не само јако избледеле боје, него и потпуну промену боја. Тако сам, пре извесног времена, нашао у овом погледу нарочито типичне марке немачке демократске републике са сликом орача у излогу једне берлинске трговине с маркама. Код ове марке, чија је основа састављена из зелених и плавих цртица, била је плава боја потпуно ишчезла, тако да се основа марке јављала још само у зеленој боји. Али и сиво-плави папир марке био је потпуно изгубио боју и постао бео.

Осим сунца на марке штетно утиче и влажан и нечист ваздух. Ради тога, требало би марке по могућству тако склањати, да до њих не продире никаква влага. Запарне просторије, кухиње и т. д. нису добре за оставе марака! Осим тога, ваздух је и носилац прашине. Стоје ли албуми у отвореним полицама, прашина полако у њих продире и прља и албумске листове и марке.

И топлота може опасно дејствовати на марке. Топлота може временом да извитопери албумске листове, да учини да се марке увијају у ролне, а гуму ствара лако ломљивом.

Кроз извесно време, под утицајем ова три елемента, могу за марке да настану мање или веће штете.

Ове могућности угрожавања стања марака су нама, филателистима, од такве важности, да сам искористио прилику, да питам једног познатог стручњака, инжењера хемичара, да бих од њега добио тачнија објашњења о штетним утицајима сунца, ваздуха и топлоте на марке. Пошто је извршио различна испитивања и експерименте, дошао је он до ових резултата:

„Да би се могао проучити утицај сунчеве светлости на поштанске марке, подвргнуте су разне марке светлости једне лампе са живом под високим притиском. Ови зраци одговарају, отприлике, интензитету зрачења подневног сунца усред лета. Дублети ових марака остајали су неосветљени.

Показале су се ове интересантне чињенице: После три сата осветљавања настале су једва приметне појаве. После 4 сата показивале су се пак код неких марака знатне промене. Тако на пример, марке су за половину тона избледеле, односно, јако су пожутеле. Код једне шведске марке на жутом папиру овај се претворио у бео. Температура, којој су при овом осветљавању марке биле изложене, износила је 15° Ц. Кад се помисли, да је већ ово сразмерно кратко време осветљавања било довољно, да изазове тако јаке промене у боји, може се лако претставити, како је поражавајуће утицаје у стању да изазове сунчева светлост на поштанским маркама.

Понеки се скупљач марака сигурно обрадује, што има марке са различитим бојама, а и не слуги, да има само сунчевој светлости да захвали за постанак његових реткости.

Свакојако да има марака, које су, на изглед, неосетљиве према светлости. Тако, код неких марака, дванаесточасовно интензивно зрачење није изазвало никакве приметне промене.

Као најближи фактор сунчевој светлости долази на ред у испитивању, топлота. Као топлотни извор служила је опет живина лампа, и то баш тако, да су истовремено дејствовали и топлотни и светлосни зраци. Температура се попела на 35° Ц. После 2 часа било је установљено, да је наступило жутило, које се све више повећавало, у колико су дуже марке биле изложене зрачењу. Даље, гума, у колико је постојала на маркама, постајала је ломљива. Наступиле су појаве скупљања папира, које су се испољавале на тај начин, што се папир витоперио.

Као најјаче угрожавање стању марака може се сматрати топлота. Влажан ваздух доводи само папир до набирања и, под извесним околностима, до испупчавања. Ако

уз то наступи и дејство топлоте, долази се до поражавајућих појава — смањивања марака. При томе трпи облик марке, па и боја, папир и гума, у особитој мери. Ако је, осим тога, влажна топлота у атмосфери, у којој успевају ситна жива бића, као плесан и т. д., указује се и на могућност зарања и са те стране.

На закључку може се рећи, да су светлост, ваздух и топлота најзапажљивији фактори који могу причињавати штету на маркама, и да се недовољно опрезно поступање са филателистичким вредностима горко свети."

Ова излагања тако су очита, јасна и убедљива, да их сваки филателиста треба добро и искрено да схвати и да се њима користи.

Наши уметници графичари

БОЖИДАР КОЦМУТ

После ослобођења појављује се код нас, ново име сликара и бакроресца поштанских марака — Божидар Коцмут. Његово име било је ново само за нас, филателисте, јер до тада није радио на поштанским маркама.

Коцмут се родио у Бањалуци 20. XII. 1899. Тамо је свршио основну школу и пошао у реалку, коју је наставио и свршио у Загребу, где му је отац, судија, био премештен. Долазак у Загреб био је за Коцмута од пресудног значаја, јер се тамо решио којим ће путем поћи, који ће позив у животу изабрати.

Свршетак I светског рата затиче га, као свршеног ђака реалке, у Загребу. Његов таленат у цртању, који се већ у реалци био испољио, довео га је у коло истакнутих омладинаца, који су веровали да ће у новој држави имати пуну слободу и подршку у слободном стварању. Пароле, вешто убачене 1918 године, приликом стварања Југославије, о слободи, братству, једнакости, о једном народу — три племена, о равноправности свих, створила је код омладине убеђење, да ће сва питања сама од себе да се решавају, само кад је земља уједињена. У тако створеној психози Коцмут се уписује на уметничку академију у Загребу, и учи код професора Кризмана.

По завршеној академији у Загребу одлази у Праг и ступа на студије код чувеног професора Швабинског на прашкој академији уметности. Његови радови већ у то време били су примећени, нарочито, неки портрети у уљу његових прашких другова и познатих личности из прашког уметничког и новинарског друштва. Највеће му је признање било, кад га је професор Швабински, као странца, узео за пример његовим дру-

говима Чесима, који су заједно с њим студирали на тој академији.

Из Прага се враћа у Загреб са пуно нада и самопоуздања, сматрајући за своју дужност да све своје знање посвети добру своје земље и свог народа. Без средстава за живот, без веза, без помоћи ма са које стране, Коцмут брзо увиђа да се од идеала не може живети. Средина, која се ишчаури-



ла из провинциско-занатских прилика, потпомогнута страним капиталом, није имала смисла за уметност. Где нема зараде, где се не може преко ноћи, из руке у руку да заради, за то се нема разумевања.

Али, живети се морало! И Коцмут почиње да се бави примећеном уметношћу;

посвећује се изради плаката. Односи прве награде на конкурс за плакате Загребачког велесајма, Југословенског Лојда и разних других привредних и трговинских друштава. Ради на илустровању разних књига, њиховој опреми (монтажни омоти), а код куће, за себе ради оно што је учио код професора Швабинског, — радирунге са социјалним темама, али — које нико не тражи, које нико не купује.

И Коцмут се све више оријентише и сасвим посвећује графичком сликарству!

Када се оженио и добио прво дете, Коцмут се упустио у Загребу као стални графички цртач уметник. Кад је Сајцингер дошао у Загреб, Коцмут ради заједно с њим; Коцмут црта, а Сајцингер реже у бакру, сребру и челику. Коцмут се не задовољава само цртањем. Он гледа и учи. Никада раније није резао бакар за дубоку штампу. И године проведене са Сајцингером нису протекле узалуд. Научио је да гравира у бакру.

После ослобођења Заводу за израду новчаница требало је графичких цртача — уметника. Још их је мало било код нас. Тек су се стварали. То су код нас, обично, били странци. Завод позива Коцмута; и он се томе позиву одазива. Истина, прво да црта само новчанице и марке. Али, Коцмут не

заборавља оно што је научио од Сајцингера. Ради сам; и даље се вежба и учи рез. Црта и реже многе детаље разних слика и студија.

Суделује у конкурс за израду цртежа за марке из серије „грбова“ (Југоф. бр. 217 до 223), од којих су му два цртежа награђена и репродукована.

Његов први самостални рез јесте марка за 27 март (Цумшт. бр. 685), која је изашла као прва марка из серије „устанака народа Југославије“. Али том марком није ни сам он задовољан. Он је уверен да може и да мора са знањем којим располаже, да да много више. И то убрзо и потврђује — нашим најновијим маркама за ваздушну пошту. Коцмут је ту нашао себе. Марке из те серије, које је Коцмут израдио, не заостају за онима, које је радио Крњајић.

Коцмут и даље ради. И надамо се да ћемо од њега опет видети неку лепу серију марака израђену у дубокотиску.

Коцмут живи у Београду. Он је данас члан радничког савета Завода за израду новчаница, члан УЛУС-а, наставник је на графичкој школи, где своје богато знање преноси на млађе генерације. Поред тога, преводи и стручне књиге и чланке, чиме богато доприноси нашој оскудној стручној литератури.

Б. В.

Спомен књижица земунске филателистичке изложбе

У оквиру десетогодишњице Народне револуције, а у част десетогодишњице ЈНА, Подружница СФС Земун приликом своје филат. изложбе, 22. XII. 1951, издала је 60 нумерисаних примерака „Спомен књижица“. На 12 страница ових књижица налазе се све марке издате приликом 10-годишњице Народних револуција и оснивања ЈНА. У сажетим текстовима дато је тумачење појединих момената из Народне ослоб. борбе, са кратком биографијом народних хероја, чији се ликови налазе на пригодним маркама у књижици. На корицама, које је штампао Завод за израду новчаница Нар. банке у Београду, налази се успела репродукција авионске марке од 150 дин. са ликом Маршала Тита, израђена у бакротиску, док су текстови штампани у Графичком предузећу НО „Сава Михаић“ у Земуну.

Спомен књижица предата је Маршалу Југославије Јосипу Брозу Титу. Поред тога, књижица је предата ЦККПЈ и нашим руководиоцима Е. Кардељу, А. Ранковићу, М. Биласу и Моши Пијаде. Предата је и страним дипломатским претставницима, који су за њу показали велико интересовање. Исто тако књижица је предата руководству Дирекције пошта и заслужним филателистима,

на челу са претседником инж. Живом Ђорђевићем. Најзад, и сви филателисти, који су са својим излошцима учествовали на Земунској филат. изложби, која је, као што знамо, била на завидној висини, примили су, у знак признања за свој труд, спомен књижицу.

Похвално је, пре свега, што је земунска подружница приредила изложбу и што је о своме трошку, не жалећи при томе велике материјалне издатке (висока номинала марака, трошкови израде и штампање књижице), на достојан начин, видно, обележила учествовање филателиста у прослави 10-годишњице Народне револуције и 10-годишњице ЈНА. — Филателисти, који су посетили фил. изложбу у Земуну, били су пријатно изненађени овим лепим и укуским поклоном, који до сада није био уобичајен на нашим филат. приредбама. С.

ИЗВОДИ ИЗ ТЕКСТОВА ОВЕ КЊИЖИЦЕ

Уз авионску марку од 150 д., која претставља врховног команданта Маршала Јосипа Броза Тита, руководиоца у рату и носиоца изградње у миру:

„Када је над нашом земљом у кобној 1941 години лебдела опасност од потпуног истребљења наших народа, стајала је спремна за одлучну борбу, једина у целој поробљеној Европи КПЈ на челу са другом Титом.

Тито, у рату генијални руководилац победоносне народне револуције, у миру први трудбеник на изградњи нове, снажне и срећне социјалистичке домовине.“

Уз марку за прославу 27 марта 1941, на којој је претстављен детаљ народних манифестација у Београду:

„Потписивање злогласног пакта од стране издајничке владе Цветковић-Мачек, наишло је на снажан отпор код наших народа. Тај снажни талас отпора, зачет у слободарском Београду 27 марта 1941 године, одјекнуо је у целој земљи и био је довољно јак да сруши капиталистичку владу.“

Уз марке за прославу 27 априла у НР Словенији:

„У Љубљани је одржан 27 априла 1941 године историски састанак, на коме је основана „Ослободилна фронта“. За догађаје, који су се одиграли у окупираној Словенији, за многе подвиге словеначких партизана, везано је име Франца Розмана „Станета“, сина сиромашних сељака из Медвода крај Љубљане, некадањег пекарског радника, који је постао командант „Народно-ослободилне војске ин партизанских одреда Словеније“, а трагично је погинуо у децембру 1944 г.

Уз марке за прославу устанка у Србији:

„У Белој Цркви, срез Крупањ, планула је 7 јула 1941 године прва устаничка пушка из руке народног хероја Жикице Јовановића-Шпанца, рођ. 1914 г. у Ваљеву. У Србији су ускоро створене крупне ослобођене територије.

Врховни штаб НОВ И ПОЈ на челу са другом Титом налазио се тада у Ужицу.

Српски народ, под руководством друга Тита, чврсто збијен око КПЈ учествовао је до краја нашег народно-ослободилачког рата у свима борбама против окупатора и домаћих издајника. На слици марке од 3 д. је лик Жикице Јовановића.

Уз марке за прославу устанка Црне Горе:

„Општи народни устанак у Црној Гори букнуо је 13 јула 1941 године. Легендарни командант — народни херој, Сава Ковачевић (на марци од 3 д.) био је један од вођа устанка. Рођен је 1906 г. у Грахову“. Организовао је устанак у своме крају; крајем 1942 г. постао командант треће дивизије; 14 јуна 1943 г. у петој офанзиви, пробијајући непријатељски обруч, јуначки је погинуо.

Уз марке за прославу устанка у Босни и Херцеговини:

„Народни устанак у Босни и Херцеговини нагло се ширио већ првих дана окупације.

У једном делу Босанске Крајине народни херој Симо Шолаја организује устанак. Рођен 1905 г. у селу Пљевски Падови, срез Јајце. Био је надничар и шумски радник. Својом храброшћу и умешношћу прославио се у низу победа над окупатором и домаћим издајницима. Погинуо је у јуришу на Купрес 15 августа 1942 г.“

Уз марке за прославу устанка у Хрватској од 27 јула 1941 г.:

„Упоредо са устанцима у другим нашим републикама развијао се народни устанак у Хрватској.“

Један од вођа устанка је народни херој Марко Орешковић-Крнтија. Рођен 1895 године у Широкој Кули, срез Госпић, у сиромашној сељачкој породици“.

„Он је један од организатора народно ослободилачке борбе у Лици. Његов политички рад у току устанка нарочито се истицао у стварању братства-јединства између Срба и Хрвата у Хрватској“. Ухваћен од четника и, после зверског мучења, убијен 20 октобра 1941 г.

Уз марке за прославу устанка у Македонији од 11 октобра 1941 г.:

„Народни херој Мирчо Ацев рођен је 1913 године код Прилепа. Као истакнути организатор устанка у Македонији био је ухапшен и страшно мучен. Не одајући своје другове, умире јануара 1943 године под страшним мукама у затвору. Он је до краја свог живота остао веран син своје домовине и узоран члан КПЈ“.

Код марке за прославу десетогодишњице Југословенске Армије:

„Југословенска Армија настала у народној револуцији пре десет година, постала је властитим снагама снажна непобедива народна Армија.

Она је у тешкој и великој борби ковала своју снагу и сигурно ишла напред под руководством свог Врховног Команданта Маршала Тита.

Своју десетогодишњицу Југословенска Армија дочекује као моћан фактор у очувању мира, одбрани граница и мирне изградње социјализма.“

Тако је ова спомен књижица постала и мали уџбеник и потсетник на велике дане и велике људе из наше историје.

**ДУЖНОСТ ЈЕ СВАКОГ ФИЛАТЕЛИСТЕ
ДА УЧЕСТВУЈЕ У ТАКМИЧЕЊУ У ВЕЗИ
СА ЈУГОСЛОВЕНСКОМ ФИЛАТЕЛИСТИЧКОМ
ИЗЛОЖБОМ!**

(Поједине тачке такмичења објављене су у рубрици: „Вести из Савеза“)

Kritika 8 i 9 sveske „Priručnika maraka Jugoslovenskih zemalja“

(Nastavak sa 148 strane)

Francuski tekst priručnika i dobar je i nije, što zavisi od tačke gledišta. Sa gledišta čistoće francuskog jezika tekst je vrlo dobar i pokazuje da prevodilac temeljito poznaje ovaj jezik. Međutim, u prevodu stručnih filatelističkih, ili štamparsko-grafičkih izraza, primećuje se nesigurnost prevodioca, a poneki put i greške u terminologiji, pa i krupnije, koje čine pojedina mesta prevoda nerazumljivim, i mogu dovesti do pogrešnog razumevanja onoga što se želelo kazati.

Nisam imao vremena i strpljenja da proverim sav francuski tekst obe sveske, već samo pojedina mesta, probe radi, i našao sam tom prilikom na ove netačnosti u stručnoj terminologiji (u sv. 8):

„Na 3 razna načina izrade“ (str. 164 red 2 odozdo) prevedeno je kao „u 3 naklade“ (str. 209 red 9 odozdo), što nije tačno, tim pre što se malo dalje objašnjava da je izdanje maraka sa crnim okvirom imalo do 13 naklada.

„Zaštićeni papir“ (str. 164 red 2 odozdo i na svima drugim mestima koja sam proverio) preveden je sa „papier spécial“ (str. 200), što znači „naročiti ili specijalni papir“, što je i suviše neodređeno i ne kazuje ništa. Međutim, u francuskom jeziku postoji za taj pojam izraz „papier de sureté“, i može se požaliti što taj izraz nije bio upotrebljen. Ova netačnost prevoda može izazvati zabunu još i stoga, što „specijalni papir“, naveden kod maraka br. 287—8, (str. 66, o čemu je već ranije bilo reči) i koji nije zaštićen, u francuskom tekstu takođe je preveden kao „papier spécial“ (str. 78), i za filatelistu, koji se služi francuskim tekstom, to je isti papir kao i zaštićeni.

„Češljasto zupčanje“ prevedeno je (str. 209 red 7 odozdo) kao „dentelure au peigne“ (zupčanje češljem).

„Novo tiskanje“ (str. 167 red 6), prevedeno je sa „réimpression“ (str. 211 red 21) — kao „novotisak“, što nije isto, jer „novotisak — réimpression“ ima sasvim određen značaj. Ova greška nalazi se i na str. 212 red 13.

Marke „ulepljene u arak“ (str. 170 red 23) prevedeno je na str. 214 red 26 „collés sur la feuille“ (nalepljene na arak).

Ne vidi se razlog zašto skraćenica „o. v. z.“ nije prevedena na francuski (str. 215 red 5), što bi svakako olakšalo korišćenje francuskog teksta.

„Tiskovni arak“ odgovara francuskom izrazu „feuille d'impression“; međutim, taj

izraz je preveden kao „feuille imprimée“ (str. 29 red 11) t.j. kao tiskani arak, što nije isto.

„Prilikom razgledanja marke ispred jakog svetla, koje prodire kroz marku,“ (str. 176 red 10) prevedeno je (str. 217 red 32) „en regardant le timbre à travers la lumière pénétrante“. Francuski se to kaže mnogo jednostavnije „en examinant le timbre par transparence“.

Nerazumljivi izraz „ofsetni duboki tisak“ (str. 88 i 90 sveske 9), o kome je već ranije bilo reči, zajedno sa rečenicom, u kojoj se on nalazi, preveden je na str. 92 i 93 nepravilno. „Štrihmanir“ nije postupak — procédé, nego naročit manir ili način crtanja u linijama ili „štrihovima“. Ako mi ponekad i upotrebljavamo izraz „Štrihmanir“ — koji svakako treba izbegavati — to još ne znači da se on može upotrebiti u francuskom tekstu, naročito u formi „Strichmanière“ (str. 93 red 1), koji nijedan Francuz ne može da razume.

Osim toga, primetio sam na sledećim mestima izbegavanje prevoda stručnih izraza t. j. izbegavanje prevoda takvih izraza. Tako, nije prevedena rečenica „tisak je izveden na stroju za dvobojni tisak“ (str. 168 red 15). od opisa žiga prikazanog na sl. 144 (str. 133 red 24) nije prevedeno da je žig dvokružni. Isto tako, kod žiga prikazanog na sl. 289 (str. 300 red 6) i žiga sl. 302 (str. 309 red 2) nije u prevodu navedeno da su ovi žigovi jednokružni.

Ima netačnosti u prevodu pojedinih delova teksta, gde nema stručnih izraza, na primer:

„Iako je nešto reda“ (str. 169 red 13) prevedeno je (str. 213 red 21—22) „iako je reda“. Ovde se gubi nijansa stepena retkosti.

„Kod oznake tipova upotrebljavamo ih samo kod ovih tipova...“ (str. 172 red 6) prevedeno je (str. 215 red 8) „mi ih upotrebljavamo takođe...“ Ovako je dobiven sasvim drugi smisao.

U prevodu rečenica „Pretiskane marke sa pogreškama poplavnog pretiska“ (str. 156 red 9 odozdo) propuštena je reč poplavnog (str. 158 red 3) i stoga se ne zna o pogreškama koga se pretiska tiče.

Oznaka ploča „X“ i „Š“ su u boji okvira (str. 199 red 13), a prevedeno je da su u boji marke (str. 232 red 11 odozdo).

Rečenica koja zauzima 3 reda (10—12) na str. 136 nije prevedena (str. 143).

Kod maraka br. 245—249 (str. 25 sv. 9)

i br. 265—269 (str. 38) nije prevedena konstatacija da je papir zaštićen.

U isto vreme, u francuskom tekstu na str. 155 (sv. 8 u redu 7—10), naveden je pasus koga nema u srpsko-hrvatskom tekstu, naime, da su sve marke br. 125—136 sa pretiskom „Jugoslavija” poznate i u nezupčanim četvercima, u originalnim bojama i na originalnom papiru, u obliku blokova iz t. zv. ministarskih albuma. Pošto ovog obaveštenja nema u srpsko-hrvatskom tekstu, treba pretpostaviti da je obaveštenje u francuskom tekstu pogrešno.

Koji je tekst tačan, da li onaj na našem jeziku, gde se na str. 36 (red 14 sveske 9) navodi da je crkvice Sv. Martina ispod Zlatnih vrata u Splitu; ili francuski, koji na str. 39 red 8 tvrdi da je crkva iznad pomenutih vrata?

Na str. 106 (red 2 odozdo, sv. 9) u prevodu nije naznačeno da su 30.000 serija, o kojima je reč, štampane u novotisku, kako je to navedeno na str. 104 (red 4).

U Priručniku nema doslednosti u pisanju naših geografskih imena u francuskom tekstu. N. pr. na str. 105 (red 18) Dobropolje je u našoj transkripciji, dok jedan red dalje Kajmakčalan — u francuskoj, Lovrijenac na str. 142 (red 12) je u našoj transkripciji. Treba sve geografske i istorijske nazive, kao i sva prezimena, pisati jednoobrazno. Držim da bi najbolje bilo sva ta imena u francuskom tekstu navoditi dva puta: najpre u našoj transkripciji, a zatim, u zagradi, u francuskoj. Pošto većina stranaca ne poznaje sva naša geografska imena, n. pr. ne znaju da li je Lovrijenac grad, brdo, reka ili nešto drugo, poželjno je u francuskom tekstu svaki put navesti kratko objašnjenje o čemu se radi.

Kad se u francuskom tekstu navodi neki natpis na našem jeziku, koji se javlja na nekoj marci ili žigu, n. pr. natpis „I zemaljska filatelistička izložba” i cena „15 dinara” (str. 288), treba uvek dodati u za-

gradi i prevod tog natpisa, jer stranac mora biti obavešten šta znače navedeni natpisi.

*

Pobude, koje su mi dale potstreka za ovu kritiku, naveo sam u početku ove rasprave. Ali, to još ne znači da se ova rasprava može smatrati iscrpnom i, verovatno da nisam uočio sve propuste i greške.

Prirodno je da se u tako obimnom delu, kao što je priručnik, mogu da potkradu neke netačnosti i greške. Ipak smatram da su mnoge od navedenih netačnosti mogle biti izbegnute, da se uloženom trudu dodalo nešto više pažnje i opreznosti, naročito uzimajući u obzir značaj i važnost Priručnika.

Nadam se da će ova dobronamerna kritika biti pravilno shvaćena od strane izdavača i uredništva, i da će korisno poslužiti pri obradi daljih svezaka, osobito izdanja maraka Srbije pod okupacijom i FNRJ, jer se kod tih izdanja ponavljaju istovetna češljasta zupčanja, isti zaštićeni papir i slična dvobojna i višebojna štampa, kao i kod maraka stare Jugoslavije.

Značaj Priručnika i njegov krupan doprinos jugoslovenskoj filateliji ne mogu umanjiti navedeni propusti i greške, te se ovako jedinstveno delo u našoj filatelističkoj literaturi može svakom filatelisti toplo preporučiti. Pisac ovih redova bio bi srećan, kad bi ovaj kritički osvrt još više podvukao važnost i značaj Priručnika i odao puno priznanje njegovom izdavaču i redakcionom odboru.

Na kraju izjavljujem zahvalnost drugu Mihailu Janjiću i S. Ostojiću na korisnoj izmeni gledišta po nekim pitanjima pokrenutim u ovoj raspravi.

P. S. — U poslednjem trenutku primetio sam još jednu grešku: Izdanje sa crnim okvirom zabeleženo je da je stavljeno u tečaj 1935 godine; u stvari, ono je stavljeno u tečaj 1934 godine.

Kroz filatelistički svet

„PRVA POŠTANSKA MARKA”

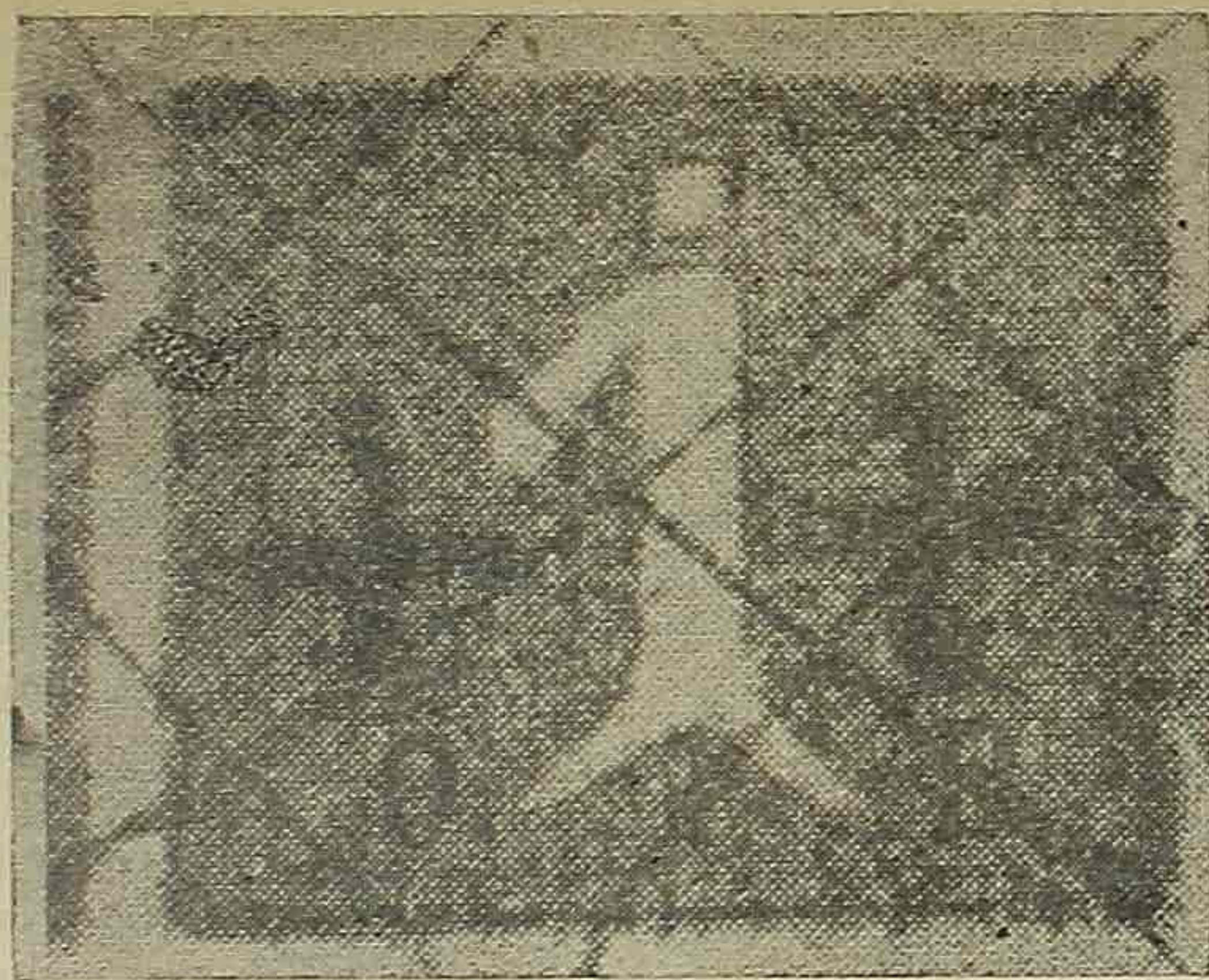
Ovih dana preko raznih listova i preko radija pronela se vest da je u Spitalu u Koruškoj pronađena prva poštanska marka prilepljena na jednom starom pismu iz 1839 godine. Ustalasao se ceo filatelistički svet u Austriji, pa je određena i jedna komisija, sastavljena od filatelista, istoričara i dr. za ispitivanje ovog pisma i marke.

O ovoj marci pisano je u raznim filatelističkim časopisima, kao n. pr. u „Berliner Briefmarken-Zeitung”-u, „Sammler-Express”-u, „Oesterreichische Briefmar-

ken-Zeitung”-u, „Schweizer Briefmarken-Zeitung”-u i dr.

„Wiener Kurier” od 30. VI. 1952, po završetku rada ove komisije donosi jednu vest pod naslovom „Spittaler „Briefmarke” ist echt” o ovoj marci:

U Milštatu sastala se 29. VI. jedna komisija eksperata pod predsedništvom profesora Dr. Frica Popelke od štajerskog zemaljskog arhiva, koja je ispitivala pismo iz 1839 godine sa jednom do sada nepoznatom poštanskom markom od 1 novčića, koja je pronađena pre kratkog vremena u Spitalu.



Rezultat rada komisije je: da su pismo i marka na njemu autentični. Ideja Lovrenca Košira ovde je prvi put provedena u delo. Ovo je bila zasluga spitalskog upravnika pošte Ferdinanda Egartera, koji je ovu prvu takozvanu preteču marku otšampao i upotrebio. S ovim je dokazano, tako stoji u kominike-u o ovom zasjedanju, da je prva marka u svetu bila upotrebljena u Koroškoj.

Pismo sa ovom markom biće izloženo prvi put na koroškom sajmu u Celovcu u mesecu avgustu, u okviru jedne izložbe za uspomenu na Celovčanina Dr. Hermana, pronalazača poštanske karte.

Mi ćemo u idućem broju doneti detaljniji opis i mišljenje o ovoj marci.

KRUNIDBENA MARKA U VEL. BRITANIJI I REDOVNO IZDANJE MARAKA SA KRALJIČINIM LIKOM

U britanskom parlamentu izjavio je generalni direktor pošte da će za kraljičino krunisanje biti izdana jedna spomen marka od 2 $\frac{1}{2}$ p. i da će pre kraja ove godine biti pušteno u tečaj definitivno redovno izdanje poštanskih maraka sa kraljičnim likom.

NOVI VODOZNAK ZA MARKE VELIKE BRITANIJE

Zvanično usvojen vodoznak za poštanske marke Velike Britanije: inicijali Kraljice Jelisavete „E II R” sa krunom.

MARKE KRALJICE JELISAVETE

Svet se sprema za jedno novo polje rada u filateliji — za specijalnu zbirku maraka sa slikama kraljice Jelisavete. Da bi ta zbirka bila potpuna, trebalo bi, svakako, početi sa markama, na kojima je njena slika kao princeze. Da bi olakšao posao tim sakupljačima, „Stamps” donosi spisak tih maraka sa slikom princeze Jelisavete (sa oznakom brojeva po Iverovom katalogu):

- Australija — Br. 155 i 155a.
- Basutoland — Br. 37, 38.
- Bečuanaland — Br. 84, 85.
- Jugozapadna Afrika — Br. 212, 215.
- Južna Afrika — Br. 162, 165.
- Južna Rodezija — Br. 65, 67.
- Kanada — Br. 173, 202, 227, 252.
- Kukova ostrva — Br. 73.
- Malta — Cumšt. br. 219—221.
- Niue — Br. 77.
- Novi Zeland — Br. 265, 267, 268, 275, 305, 306.
- Njufundlend — Br. 176, 221, 230.
- Samoa — Br. 145.
- Svaciland — Br. 46, 47.

IZ POŠTANSKOG UREDA O. U. N. U NJUJORKU

Pošto je likvidirao sve ranije primljene porudžbine maraka, sada vrši redovne isporuke, koje pristižu svakog dana — oko 100 narudžbina.

GREŠKA NA MARCI O. U. N.

Pre kratkog vremena povučen je sa prodajnog šaltera jedan tabak maraka od 3 c., na kojima je zastava Ujedinjenih Naroda bila na pola koplja. Marka je rađena u dve boje, u crvenoj i plavoj, na beloj osnovi. Štampanje je vršeno, jedno za drugim, u crvenoj, pa u plavoj boji. Plava boja u zastavi je na ovom tabaku bila otšampana jako pomerenjena na niže, te daje utisak zastave spuštene na pola koplja. Od 50 ovako otšampanih maraka prodato je oko 20 komada.

IZDANJE CELINA O. U. N.

Poštanska uprava O. U. N. izdaće kroz kratko vreme: jednu poštansku kartu — dopisnicu od 2 c., jednu kovertu od 3 c. i jedan list za pisma za vazдушnu poštu (air lettersheet) od 10 c. Vrednosne oznake: na dopisnici biće slika palate O. U. N. (kao na marci od 1 $\frac{1}{2}$ c.), a na koverti i na pismu za vazдушnu poštu — zastava sa marke od 3 c.

O FILATELISTIČKOM DOMU U MINHENU

Na strani 85 našeg lista za 1951 godinu bilo je reči o ovom domu, koji može poslužiti za primer celom svetu. Sada ćemo saopštiti našim čitaocima još neke novosti o njemu, iz „Oe. B. Z.”-a.

Uprava doma izdala je 7 nastavaka literaturnih vesti. Zbog sve većeg pridolaska filatelističke literature iz celog sveta morale su se ove vesti štampati u većem formatu na 60 strana.

Ova minhenska biblioteka ima skoro 10.000 svezaka. Po vrsti dela sastoji se iz skoro 30% monografija, i 20% kataloga blizu 50% stručnih listova na svima jezicima. Kao najstarija filatelistička dela su

ona iz godine 1864, među njima unikatni i izdanja, od kojih je na celom svetu sačuvano samo nekoliko egzemplara. Vredno je naročito pomenuti prvi Senfov katalog iz 1892 godine i prvu listu sa cenama maraka za skupljače iz 1864 godine. Godine 1865 pojavio se već jedan katalog o svima do tada poznatim poštanskim markama.

Stručna biblioteka ovakog obima postaje interesantna za onoga koji se njome koristi tek onda, kad se dobio vrlo praktičan indeks svih dela, koja stoje na raspoloženju skupljačima u ovom domu, na 20.000 kartona.

REŠAVANJE JEDNOG PROBLEMA U BELGIJI

Jedan težak problem bio je na rešavanju pred upravom belgiskih pošta: da li bi mladi kralj Boduen trebao da se pojavi na slici na markama sa naočarima ili bez njih; najzad se rešilo na ovo drugo t. j. bez naočara, da se ne bi poremetila tradicija, koja o tome vlada u svetu. Tako je i izrađena prva marka od 50 franaka, od koje će se slika upotrebiti i za izradu svih budućih maraka sa slikom novog kralja.

Međutim, ova tradicija je već davno prekinuta slikama raznih vladalaca: sijamskog kralja Fumifona, srpskog kralja Aleksandra Obrenovića, kralja Jugoslavije Aleksandra, kneza Monaka Ludvika II, holandske kraljice Eme i dr.

Наше **МАРКЕ**

ПРИГОДНЕ МАРКЕ ПОВОДОМ XV ОЛИМПИЈАДЕ

У броју 5 нашег листа објавили смо податке о пригодним маркама за XV олимпи-

Прве четири вредности продају се од 4 јула на шалтеру поште Београд I, а оне од 50 и од 100 динара пуштене су у течај 14 јула. Марке су израђене у Заводу за штам-



ске игре у Хелсинкију, — које смо добили од Главне дирекције птт. По пуштању у промет тих марака допуњавамо те податке.

пање новчаница у Топчидеру, на обичном белом папиру, у табацима од 25 (5×5) марака. Основа је рађена у офсету, а цртежи

у дубокотиску. Папир је обојен само с лица и то: код марака од 5 дин. смеђасто-жуто, код 10 дин. жуто, код 15 дин. опекасто-црвено (у разним нијансама), код 28 дин. неранцасто-жуто, код 50 дин. зеленкасто-сиво и код 100 дин. јоргованасто. Преко њих су превучене у вертикалном правцу, на врло малим размацима паралелне таласасте линије у офсету: на 5 и 10 дин. у жуто-смеђој боји, на 15 дин. бледо-љубичастој, на 28 дин. у црвенкасто-смеђој, на 50 дин. у зеленој и на 100 дин. у сиво-плавој боји. Према томе боје марака су:

5 дин. жуто-смеђа и тамно-смеђа / смеђасто-жуто,

10 дин. жуто-смеђа и смеђа / жуто,

15 дин. бледо-љубичаста и љубичаста / опекасто-црвена,

28 дин. црвенкасто-смеђа и тамно-смеђа / неранцасто-жуто,

50 дин. зелена и тамно-зелена / зеленкасто-сива,

100 дин. сиво-плава и тамно-смеђа / јоргованаста.

Цртеже је радио Др. П. Гавранић, чије се име види на свакој марци у доњем левом углу у врло ситним словима: на 5 дин. „P. GAVRANIĆ“; на осталима са текстовима у латиници (од 15 и 50 дин.) „P. GAVRANIĆ“, а у ћирилици (од 10, 28 и 100 дин.) „П. ГАВРАНИЋ“.

Величина марака 30:38 мм. Зупчање чељасто 12¹/₄:12¹/₂. Гума жућкаста или сивкаста. — Величина издања непозната.

ПУШТАЊЕ У ТЕЧАЈ МАРАКА СА МОТИВИМА ИЗ ПРИВРЕДЕ II ИЗДАЊА

Из серије марака одобрених решењем Главне дирекције пошта бр. 15393 (В. бр. 11/51 „Филателисте“), сем марака побројаних у броју 3 од ове године (на страни 75), пуштене су у течај још и ове марке:

1) 25. IV. од 10 дин. зелена,

2) 21. VI. од 25 дин. смеђа.

Марке одобрене решењем Главне дирекције пошта бр. 2333/52, пуштене су у течај:

1) 25. IV. од 2 дин. ружачисто-карминасте боје, са сликом жетве,

2) 4. VI. од 8 дин. ултрамаринске боје са сликом из рударства.

Према одобрењу објављеном у броју 11/51 имамо још да очекујемо од вредности из серије с мотивима из привреде: 75 и 100 динара.

ПОВЛАЧЕЊЕ ИЗ ТЕЧАЈА ПОРТО МАРАКА

Порто марке пуштене у течај 1945 године са натписом „Демократска Федеративна Југославија“ у вредностима од 1.50, 2, 3 и 4 динара и исте порто марке у вредностима од 1.50, 3 и 4 динара, које су 1950 године прештамpane са „FNR JUGOSLAVIJA“, повлаче се из течаја с тим, да се оне могу користити за портирање поштан-

ских пошиљака закључно до 31 јула 1952 године.

(Решење Главне дирекције пошта Бр. 6905 од 5 јула 1952).

ОСОБЕНОСТИ НА МАРКАМА ФНРЈ НЕПОТПУН ПРЕТИСАК НА МАРЦИ ОД 3 ДИНАРА (БР. 242)

У броју 7/51, на страни 236, приказали смо једну марку од 3 динара црвену са јако помереним претиском и донели њену слику; — на њој су слова „Ф“ и „F“ дошла са десне стране, док су „НР“ и „NR“ остала са леве стране.



Сада смо добили од друга Љ. Милетића из Београда један примерак исте марке, на којој су од црног претиска остала само са десне стране само слова „Ф“ и „F“.

Ово је свакако марка из првог вертикалног реда у табак, из кога је и она прва марка, па како је табак био јако померен у лево, од претиска су остала на марци само прва лева слова.

ПОВЛАЧЕЊЕ ИЗ ТЕЧАЈА ПРИГОДНИХ МАРАКА ИЗ 1951 ГОДИНЕ

Директор Главне дирекције пошта на основи члана 5 Закона о поштанско-телеграфско-телефонској тарифи донео је решење бр. 6900 од 5 јуна 1952 године о повлачењу из течаја пригодних поштанских марака из 1951 године.

I. Пригодне поштанске марке пуштене у течај у току 1951 године, а за које нису у решењима одређени рокови франкатурне вредности, повлаче се из течаја с тим, да се истим могу франкирати поштанске пошиљке закључно до 31 јула 1952 године.

II. По овом решењу престаје франкатурна вредност, почев од 1 августа 1952 године, следећим издањима пригодних поштанских марака:

1. Десетогодишњица народне револуције и то:

а) 27 март — (3 дин.),

б) Освободилна фронта — (3 и 5 дин.),

в) Устанак у Србији — (3 и 5 дин.),

г) Устанак у Црној Гори — (3 и 5 дин.),

д) Устанак у Босни и Херцеговини — (3 и 5 дин.),

ђ) Устанак у Хрватској — (3 и 5 дин.),

- е) Устанак у Македонији — (3 и 5 дин.).
 2. Дечја недеља 1951 — (3 дин.).
 3. Међународни планинарски конгрес — (3, 5 и 20 дин.).
 4. Филателистичка изложба у Загребу — (марка од 6 дин. и блок од 100 дин.).
 5. Падобрански слет на Бледу — (6 и 50 дин.).
 6. Велике годишњице културно-историјске прошлости (10, 12 и 20 дин.).
 7. Загребачки велесајам — (3 дин.).
 8. Стогодишњица смрти Његоша — (15 дин.).
 III. Изузетно овим решењем не престаје франкатурна вредност пригодним поштанским маркама штампаним поводом Дана Армије 1951 год. — (15 и 150 дин.).

УПОТРЕБА ФРАНКО И ПОРТО МАРАКА

Примећено је да поједине поште употребљавају порто марке за редовно франкирање пошиљака. Исто тако примећено је да врло често поште употребљавају редовне франко, па и авионске марке уместо порто марака. То се правда недостатком одговарајућих марака.

Како су расположиве залихе свих врста марака, а нарочито порто марака, потпуно довољне, скренута је пажња свим поштама да марке морају употребљавати према њиховој намени. Нарочито је забрањена употреба редовних франко и авионских марака уместо порто марака.

ПРИГОДНИ ЖИГОВИ

ЦЕЉЕ, 30. VIII. — 14. IX. 1952

Решењем Главне Дирекције Бр. 6398 од 2 јула 1952 одобрена је употреба пригодног жига на пошти у Цељу од 30. VIII. до 14. IX. 1952, поводом прославе 500-годишњице Цеља. — У жигу ће бити текст: „II. FILATELISTIČNA RAZSTAVA — 500 LETNICA CELJA“, са непокретним датумом „30. VIII. 1952“.

ДУБРОВНИК, 6.—10. IX. 1952.

Решењем Главне Дирекције пошта Бр. 6823 од 4. јула 1952 одобрена је употреба пригодног жига на пошти у Дубровнику од 6. до 10. IX. 1952, поводом прославе стогодишњице Наутичке школе у Дубровнику. — У жигу ће бити текст: „STO GODINA NAUTIČKE ŠKOLE — DUBROVNIK / 1852—1952“, са непокретним датумом „6—10. IX. 1952“. У средини жига биће цртеж једрењака.

Нове МАРКЕ

ALZIR

IV. 1952, u slavu Afričke vojske, izdata jedna marka od 12 F. zeleno-plava, sa slikom spomenika palima za Alžir.

AUSTRIJA

20. V. 1952, o dvestagodišnjici od ustanovljenja Zoološkog vrta u Senbrunu, jedna spomen marka sa slikom menažerije: 1.50 Š. zatvoreno-zelena.

BARBADOS

15. 8T. 1952, o stogodišnjici prve marke Barbadosa, 4 spomen marke sa reprodukcijom slike prve marke i slike kralja Đorda VI: 3 c. plava i zelena, 4 c. crvena i plava, 12 c. zelena i siva i 24 c. crna i crvena.

BAHAMA

8. V. 1952. Jedna marka sa promenenom bojom iz serije za redovnu poštu: 1/2 d. ljubičasta mesto zelene, sa slikom kralja Đorda VI.

BELGIJA

1) 14. V. 1952. Spomen marke za XIII kongres Svetskog poštanskog saveza, koji se održava u Brislu, sa slikama upravnika pošta iz porodice Turna i Taksisa: 80 c. zelena (François de Tassis 1450—1517), 1.75 F. nerandžasta (vitez Jean-Baptiste 1476—1541), 2 F. ljubičasta (baron Leonard I 1523—1612), 2.50 F. crvena (grof Lamoral I 1567—1624), 3 F. zelena (grof Leonard II 1594—1628), 4 F. plava (grof Lamoral II 1621—1676), 5 F. smeđa (knez Evgen-Aleksander 1652—1714), 5.75 F. plavo-ljubičasta (knez Anselm-Fransoa 1681—1739), 8 F. siva (knez Aleksander-Ferdinand 1704—1773), 10 F. ljubičasta (knez Karl-Anselm 1733—1805), 20 F. sivo-zelena (knez Karlo-Aleksander 1770—1827).

2) 14. V. 1952. Poslednja vrednost iz serije Svet-skog pošt. saveza, dobrotvorna marka sa doplatkom u korist restauracije zamka Beaulieu u Machelen-u, u kome je stanovao Lamoral, grof od Turna i Taksisa (1621—1676) i bio letnja rezidencija njegovih sledbenika: 40+10 F. zeleno-plava, sa slikom zamka.

3) 14. V. 1952. Prva marka za redovnu poštu sa slikom kralja Bodoana: 50 F. smeđa-ljubičasta.

BOLIVIJA

1) IV. 1952. Spomen serija od 6 maraka za redovnu poštu u čast Eduarda Aboroa, junaka revolucije, sa istom slikom na svima markama — Aboroa za vreme bitke u Topateru 23. III. 1879: 80 c. crvena, 1 B. nerandžasta, 2 B. zelena, 5 B. plava, 10 B. jorgovanasta i 20 B. smeđa.

2) IV. 1952. Spomen serija od 6 maraka za vazdušnu poštu, izdata istim povodom i sa istom slikom kao pod 1), samo sa dodatnom reči »AEREO«: 70 c. crvena, 2 B. nerandžasta, 3 B. zelena, 5 B. plava, 50 B. jorgovanasta i 100 B. smeđa.

BORNEO SEV.

1. V. 1952. Jedna marka za redovnu poštu sa ispravkom u legendi »JESSELTON« (namesto ranijeg »JESSLETON«): 50 c. karminasta, sa slikom sat-kule u Jesselton-u.

BRAZILIJA

1) 22. IV. 1952, o stogodišnjici rođenja Henrika Osvalda, jedna spomen marka sa njegovom slikom: 60 c. jorgovanasta.

2) 30. IV. 1952, za 5 konferenciju članova Međunarodne organizacije rada zemalja Amerike, sa slikom karte Amerike: 1.50 Cr. ljubičasta.

3) 2. V. 1952, za 4 brazilijanski kongres homeopatije: 60 c. plava, sa slikom Dr. Gardoso.

GUJANA ENGL.

1. V. 1952. Nova vrednost iz serije porto-maraka iz 1940 godine: 4 c. plava.

EKUADOR

1) I. 1952. Provizorna marka za redovne potrebe pošte, izrađena od konzularne marke, sa crnim pre-tiskom »POSTAL« i nove vrednosti: 30 c. na 50 c. ružičasta.

2) 26. III. 1952. Dve marke za redovnu poštu u spomen posete predsednika Plaza Sjedinjenim Državama: 1 S. crvena i crna (Truman i Plaza u kolima) i 2 S. plava i smeđa (kongres SAD).

3) 26. III. 1952. Dve marke za vazdušnu poštu, izdate istim povodom i sa istom slikom kao pod 2), samo sa dodatkom »AEREO«: 3 S. ljubičasta i zelena i 5 S. smeđa i maslinasta.

4) 26. III. 1952. Blok sa obema markama za vazdušnu poštu (pod 3) i sa prigodnim natpisima, izdan istim povodom kao i marke pod 2) i 3): 3 S. ljubičasta i zelena i 5 S. smeđa i maslinasta.

ZELENI RT

V. 1952. Nova serija od 10 maraka za redovne potrebe pošte, sa slikama velikih portugalskih moreplovaca u više boja: 5 c. žućkasta, crvena i plava (nautička karta iz 1471 godine), 10 c. smeđa, žuta i plava (Dias i Cintra), 30 c. smeđa, žuta i zelena (Alfonso i Fernandes), 50 c. smeđa, plava i zelena (Lançarote i Costa), 1 E. ljubičasta, žuta i smeđa (Gomes i Nola), 2 E. crna, ljubičasta i plava (Infants Fernando i Henrique), 3 E. crna, žuta i plava (Concalves i Dias), 5 E. zelena žuta i smeđa (Baldia i Fernandes), 10 E. plava, ružičasta i crvena (Gra i Freitas), 20 E. žuta, zelena i crvena (nautička karta iz 1502 godine).

IZRAEL

1) 29. IV. 1952. Tri spomen marke o 4-godišnjici osnivanja izraelske države, sa slikama mesta bitaka za nezavisnost: 30 pr. smeđa i jorgovanasta (Yad Mor-decai) 60 pr. zelena i plava (Dedania) i 110 pr. siva i crvena (Safed).

2) 13. V. 1952. Za uspomenu na osvećenje doma američkih cionista u Tel-Avivu, jedna marka sa slikom doma: 220 pr. plava i siva.

INDIJA PORT.

IV. 1952. Nova serija porto-maraka od 6 vrednosti, tipa brojke, usvojenog za sve portugalske kolonije: 2, 3 i 6 r., 1, 2 i 10 t.

IRAN

V. 1952. Druga serija spomen maraka sa doplatkom, o 661 godišnjici smrti pesnika Mušarif-el Din Sadi: 25+25 d. zelena (trijumfalni luk), 50+50 d. maslinasta (Sadijeva grobnica) i 1.50 P.+50 d. plava (Sadijeva slika).

ITALIJA

1) 10. V. 1952. Jedna marka za 30 međunarodni sajam u Milanu: 60 L. plava, sa slikom motonautičkog paviljona.

2) 15. IV. 1952. Jedna marka za uspomenu na 500-godišnjicu rođenja Leonarda da Vinči: 25 L. crvena, sa slikom slavljenika.

JAPAN

V. 1952, za Nedelju Crvenog Krsta, izdate 2 marke: 5 Yen crvena (sa slikom Crv. Krsta) i 10 Yen zelena i crvena (sa slikom milosrdnice).

KANADA

Marke objavljene u prošlom broju pod 1) i 2) od 20 c. nisu plave i crne, već sivo-plave.

LIBERIJA

1) 1. IV. 1952. Serija od 6 maraka u spomen Jehudi Ashmuna (1794—1828), jednog od osnivača republike Liberije, sa različitim slikama: 1 c. zelena (Ashmun i grb Liberije), 2 c. crvena i plava (Ashmun i Carey), 3 c. ljubičasta i zelena (Ashmun i Harper), 4 c. smeđa i zelena (Ashmun i Marshall), 5 c. plava i crvena (Ashmun i Buchanan) i 10 c. nerandžasta i plava (Ashmun i Roberts).

2) 1. IV. 1952. Dve marke za vazdušnu poštu u spomen I. Ashmuna, sa legendom »AIR MAIL«: 25 c. crvena i crna (Ashmun i Monroe) i 50 c. plava i crvena (Ashmun i Tubman).

LUKSEMBURG

1) 24. V. 1952. Dve marke izdate za spomen stogodišnjice prve luksemburške poštanske marke, u čast koja je priredena filatelistička izložba, sa reprodukcijom slike prve marke i sa prigodnim natpisom: 2 F. zelena i crna, 4 F. zelena i smeđa.

2) 24. V. 1952. Pet maraka za vazdušnu poštu, izdate istim povodom kao pod 1), sa slikom prve marke i marke sa slikom sadašnje velike vojvotkinje Šarlote: 80 c. siva i ljubičasta (zelena, 2.50 F. siva i ljubičasta) crvena, 4 F. siva i ljubičasta (plava, 8 F. siva i ljubičasta (smeđe-crvena, 10 F. siva i ljubičasta) sivo-smeđa (V. slike i opis na str. 128 broja 5/52).

MADJARSKA

Ispravke: U broju 4 našeg lista marke za redovne potrebe (pod 5) objavljene su sa pogrešnom bojom: 4 F. je maslinasta, a ne crvena; 5 F. je sivo-crna, a ne plava.

MAROKO

IV. 1952. Nova serija maraka za vazdušnu poštu: 10 F. zelena (zidovi tvrđave Chellan u Rabatu), 40 F. crvena (Marrekech i Atlas), 100 F. smeđa (Kasbah i Anti-Atlas) i 200 F. ljubičasta (pogled iz vazduha na Fes).

MEKSIKO

1) IV. 1952. Dve marke iz nove serije za vazdušnu poštu: 10 P. plava i crna, sa slikom Miguela Hidalgo i 20 P. crvena i plava, sa slikom zgrade u modernoj arhitekturi.

2) IV. 1952. Dve marke nove serije za redovne potrebe: 10 P. siva i plava sa slikom Madero-a i 20 P. ljubičasta i zelena, sa slikom oblakodera u Meksiku.

MONAKO

26. IV. 1952. Serija propagandnih maraka u čast poštanskog muzeja u dvoru Monaka, sa istom slikom na svima markama — Herkulovom galerijom, u kojoj se nalazi muzej i sa dvorom: 5 F. smeđa-crvena i smeđa, 15 F. ljubičasta i jorgovanasta i 30 F. plava i zelena.

NEMAČKA IST.

1) 1. V. 1952. Propagandna marka u čast nemačko-sovjetskog prijateljstva, sa slikom W. Piecka u ovalnom okviru, a levo i desno od njega građevine iz Moskve i Berlina: 24 pf. plava.

2) 1. V. 1952. Četiri propagandne marke s doplatkom: 12+3 pf. (raskopavanje terena), 24+6 pf. (zidari), 30+10 pf. zelena (drvodjelje) i 50+10 pf. plava (arhitekta).

3) 5. V. 1952. Jedna spomen marka za biciklističku trku Varšava-Berlin-Prag: 12 pf. plava, sa slikom grupe biciklista.

Naredba o načinu filatelističke razmene poštanskih maraka sa inostranstvom

Na osnovu čl. 6 Uredbe o zaključivanju ugovora u privredi („Službeni list FNRJ”, br. 103/46), na predlog Predsednika Saveta za industriju i građevinarstvo Vlade FNRJ, Privredni savet Vlade FNRJ izdaje
NAREDBU O NAČINU FILATELISTIČKE RAZMENE POŠTANSKIH MARAKA SA INOSTRANSTVOM:

1) Razmenu poštanskih maraka sa inostranstvom mogu vršiti samo članovi saveza Jugoslavije po odredbama ove naredbe.

Pravo na razmenu maraka stiče se u rednim registrowanjem kod Glavne direkcije pošta, preko republičkih i filatelističkih saveza.

2) Svaki registrovani razmenjivač može svakom pojedinom korespondentu u inostranstvu poslati samo jednu pošiljku mesečno.

3) Pošiljke sa markama, adresovane i frankirane dostavljaju naši razmenjivači Preduzeću za promet markama „Jugofilatelija” — Beograd preko republičkih filatelističkih saveza.

Svaka pošiljka mora sadržavati na odvojenom listu popis maraka sa naznačenjem vrednosti, u smislu propisa ove naredbe.

4) Poštanske marke Federativne Narodne Republike Jugoslavije (poništene ili neponištene) ne mogu biti predmet filatelističke razmene za prva tri meseca od dana njihovog puštanja u tečaj.

5) Svaka filatelistička pošiljka može sadržavati marke u sledećim količinama i vrednostima:

a) marke Federativne Narodne Republike Jugoslavije u tečaju, u neponištenom stanju — u nominalnoj vrednosti do 100 dinara. Ako je u pitanju potpuna serija čija vrednost prelazi 100 dinara onda se može poslati samo jedna takva serija. Ako pojedina marka prelazi vrednost od 100 dinara onda se može poslati samo jedna takva marka;

b) marke Federativne Narodne Republike Jugoslavije koje su povučene iz tečaja, neponištene ili poništene u vrednosti do 300 dinara računajući po prodajnim cenama Preduzeća za promet markama „Jugofilatelija”. Ako se radi o potpunoj seriji ili o pojedinoj marki čija vrednost prelazi 300 dinara, onda se može poslati samo jedna serija odnosno samo jedna marka.

Odredba prethodnog stava odnosi se i na sve poništene marke koje su još u tečaju;

c) ostale marke u vrednosti do 700 dinara računajući po prodajnim cenama Preduzeća za promet markama „Jugofilatelija”.

Ako takve marke nisu uvedene u katalog maraka „Jugofilatelija”, njihova vrednost se ceni prema kotiranju i to najviše.

po katalogu Zumstein do Zfrs 35
ili po katalogu Yvert do Yfr 2.800
ili po katalogu Scott do S 14

Količina maraka pod b) i c) ne može preći 100 komada;

d) marke neznatne vrednosti (masenware) do 100 komada, a u ukupnoj vrednosti do 10 dinara računajući vrednost po otkupnoj ceni Preduzeća za promet markama „Jugofilatelija”. Otkupne cene ovakvih maraka objavljuje Preduzeće za promet markama „Jugofilatelija” preko filatelističke štampe u zemlji.

6) Ukupna vrednost maraka, koje jedan razmenjivač šalje u jednom mesecu raznim korespondentima, ne može preći vrednost od 5.500 dinara (pet hiljada i pet stotina).

7) Ako filatelistička pošiljka sadrži veću vrednost ili količinu maraka nego što je dozvoljeno ovom naredbom, vratiće se pošiljaocu o njegovom trošku.

Isto tako postupaće se i sa nepotpuno adresovanom ili nedovoljno frankiranom pošiljkom.

8) Glavna direkcija pošta može tražiti od našeg razmenjivača, neposredno ili preko republičkih filatelističkih saveza, da podnese dokaze (filatelističku prepisku) o postojanju filatelističke razmene sa inostranstvom.

9) Razmena poštanskih maraka sa inostranstvom protivna ovoj naredbi smatra se za prekršaj iz čl. 15 tač. 18 Zakona o regulisanju platnog prometa sa inostranstvom (Devizni zakon).

10) Ova naredba stupa na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Federativne Narodne Republike Jugoslavije”, od koga dana prestaje da važi Naredba o načinu filatelističke razmene poštanskih maraka sa inostranstvom („Službeni list FNRJ”, br. 26/50).

Br. 13126

11 juna 1952 godine

Beograd

Ministar Vlade FNRJ
Predsednik Saveta za saobraćaj i veze,

Krsto Popivoda, s. r.

Ministar Vlade FNRJ

Predsednik Saveta za promet robom
Osman Karabegović s. r.

Ministar finansija FNRJ,

Milentije Popović, s. r.

(Ova je naredba objavljena u „Službenom listu Federativne Narodne Republike Jugoslavije” broj 33 od 25 juna 1952 godine).

Pregled cena maraka FNRJ po katalogima

Jugofilatelija		Cumštajn		M i h e l			I v e r		
Br.	Dinara	Br.	C. fr.	Br.	M. maraka	Br.	lv. fr.		
FRANKO MARKE:									
103—107	15 10	476—480	1.20 1.20	451—453	45.50 4.75	401—405	200 250		
108—111	8 4	481—484	— .75 — .45	454—457	3.20 1.80	411, 414,) 416—417)	105 60		
112—119	180	485—492	5.— 1.50	458—465	12.— 7.—	406—410,) 412—413,) 415)	283 43		
120	5 2	493	— .35 — .20	466	1.40 — .80	418	25 25		
121—122	25 25	494—495	— .75 — .75	467—468	3.— 3.—				
123—134	180	497—508	6.— — .90		16.20 3.35	422—433	570 61		
135	15 14	496	— .70 — .70	469	2.75 2.75	419	60 60		
136—147	350 150	509—520	10.— 5.—	486—491	34.— 18.—	434—439	870 500		
148—151	120 120	521—522	4.— 5.—	blok 3 16.— 18.—		blok 2 500 600			
152—153	80 1	523—524	2.20 — .18	492—493	4.05 — .65	440—441	75 18		
154—156	80 35	525—527	2.— 1.20	494—496	5.75 5.—	442—444	90 90		
157—160	350	528—531	7.50 7.50	497—500	15.— 15.—	445—448	400 400		
161—164	150	532—535	8.50 7.50	501—504	31.— 29.—	449—452	400 400		
165—166	80 20	536—537	3.— — .70	505—506	4.50 2.—	453—454	45 30		
167—171	25 25	538—542	— .80 — .70	507—511	3.20 2.75	455—459	68 63		
172—175	50	544—547	1.20 — .17	474, 476) 479, 481)	3.80 — .65	478—481	110 20		
176—178	20	560—562	— .60 — .40	512—514	2.— 1.50	460—462	60 55		
179—181	35	563—565	— .60 — .35	521—523	1.60 1.25	463—465	60 50		
182—184	30 28	566—568	— .80 — .70	524—526	2.— 1.60	466—468	55 55		
185—186	22 12	569—570	— .45 — .30	527—528	1.80 1.20	469—470	50 40		
187—190	30 30	571—574	— .90 — .90	529—532	3.60 3.60	471—474	95 95		
191—193	30	575—577	— .50 — .50	533—535	1.80 1.60	475—477	55 50		
194—196	25	578—580	1.10 1.10	536—538	5.50 5.50	499—501	135 135		
197—199	18 12	581—583	— .40 — .35	539—541	1.75 1.40	482—484	55 47		
200—202	30 15	584—586	1.— — .40	542—544	2.80 1.40	489—491	110 47		
203—205	20 18	587—589	— .65 — .65	545—547	2.60 2.60	492—494	85 85		
206—209	50 50	590—593	1.30 — .80	548—551	4.40 2.80	495—498	165 100		
210—213	60 40	594—597	1.50 — .90	552—555	6.— 2.75	485—488	220 90		
214—216	40 40	599—601	1.50 2.—	557—559	6.— 8.—	502—504	190 190		
217—223	70 70	603—609	2.20 2.20	560—566	9.— 9.—	505—511	260 260		
224—226	35 30	610—612	1.25 1.—	567—569	7.— 2.40	512—514	150 150		
227—228	50 50	613—614	2.— 1.60	570—571	8.75 5.50	515—516	180 180		
229—231	150	615—617	5.— 3.75	572—574	11.75 10.—	517—519	370 370		
232—234	250	621—623	15.— 15.—	578—580	26.— 26.—	520—522	800 800		
235—238	40 10	624—625, 632—633	1.45 — .48	581—582, 588—589	7.65 1.45				
239—246	120 40	634—641	4.75 1.80	590—597	21.25 3.66	530—531,) 533, 535,) 538, 541)	490 195		
247—250	100	627—630	3.30 2.28	583—586	10.— 6.50	523—526	425 425		
251—253	15	642—644	1.40 — .75	598—600	4.50 4.50	527—529	140 140		
254—257	25 3	645—648	— .85 — .18	601—604	4.40 — .47	532, 534,) 536, 539)	95 40		
258—261	100	649—652	4.— 2.25	605—608	11.50 6.50	544—547	300 250		
262	5 1.50	653	— .30 — .18	609	— .75 — .40	548	30		
263—267	240 50	659—663	6.— 3.50	616—620	15.— 15.—	549—553	485 485		
268—279	222	672—683	10.42 6.09	628—638	70.— 54.—				
280	5 1	664	— .20 — .15	621	1.20 1.20	561	30		
281—286	100	666—671	7.20 3.75	622—627	20.— 20.—	562—567	520		
Dečja ned.		684	— .25 — .25	642	1.50 1.25	571	30		
10-god. ust.		685—695	3.25 3.25	639—641,) 657—664)	17.25 17.25				
Vel. god.		712—714	6.— 6.—	667—669	8.— 8.—				

Jugofilatelija			Cumštajn		M i h e l			I v e r		
Br.	Dinara		Br.	C. fr.	Br.	M maraka		Br.	Iv. fr.	
Zagr. sajam			715	— .30 — .20	670	— .60 — .60				
Ust. u Makedoniji			716—717	— .60 — .60	671—672	1.60 1.60				
Dan armije			719	— .50 — .25	674	1.65 1.65				
Njogoš			721	— .50 — .25	673	1.65 1.65				
Privreda			722—733		676—686					
Titova 60 god.			738—740	2.25 2.25						
Deč. ned.			741	— .40 — .40						
SLUŽBENE MARKE										
1—8	150		1—8	2.— — .35	1—8	3.40 — .60		1—8	217	56
ZA VAZDUŠNU POŠTU										
1—12	120	70	548—558	4.50 1.60	515—520	18.— 6.50		17—22	572	132
13	35	35	598	1.10 1.10	556	6.— 6.—		23	150	75
14—16	800		618—620	18.— 18.—	575—577	28.50 28.50		24—26	500	500
17—18	200		631	10.— 10.—	587	15.— 15.—		blok 3	500	
19—23	150		654—658	6.50 2.75	611—615	15.50 15.50		27—31	400	
2. avion.	370		696—704	13.— 10.—	643—651	100.— 100.—		32—40	2220	
Zefiz	12		705	1.10 1.10	652	6.— 6.—		41		
Zefiz bl.	500		706	15.— 15.—	653	65.— 65.—		blok 4		
Planinari	250		707—709	4.— 4.—	654—656	13.50 13.50				
Padobr.	400		710—711	9.— 9.—	665—666	11.25 11.—				
Od 150 D.	200		720	4.— 4.—	675	16.50 16.50				
Od 5, 100, 200, 500			734—737	20.15	687—690					
PORTO MARKE										
8—9	50	35	105—106	4.— 3.10	74—75	5.90 4.50		96—97	400	300
10—17	20	20	107—114	1.40 1.—	76—83	6.— 4.25		88—95	168	136
18—22	50		115—119	1.— — .50	84—88	4.— 2.—		98—102	115	44
23—30	100		120—127	2.75 1.75	89—96	19.35 4.85		103—110	373	202
31—33	20	4	131—133	— .72 — .72	97—99	3.40 1.50		111—113	85	85
Prom. boje			136—142	5.42	100—106					
DOPLATNE MARKE — CRV. KRSTA										
1—2	3	2	543, P. 128	— .16 — .15	D. 5, D. P. 2	— .45 — .25				
3—4	3	2	602, P. 129	— .16 — .14	D. 6, D. P. 3	— .40 — .33				
5—6	3	2	626, P. 130	— .15 — .13	D. 7, D. P. 4	— .50 — .27				
7—8	3	2	665, P. 134	— .12 — .12	D. 8, D. P. 5	— .40 — .30				
			718, P. 135	— .12 — .12	D. 9, D. P. 6	— .20 — .20				

Skraćenice: P. = porto, D. = doplatne, D. P. = doplatne porto.

Za izradu ovog pregleda upotrebljeni su katalozi:

1) „JUGOFILATELIJA” za 1952 g. sa nekoliko izmena cena serija neupotrebljenih maraka. Redne brojeve i cene za najnovija izdanja i za upotrebljene marke kod onih serija, kod kojih su promenjene cene za neupotrebljene, Preduzeće „Jugofilatelija” nije htelo da nam izda zbog skorog štampanja novog izdanja kataloga.

2) „ZUMSTEIN” — EUROPA BRIEFMARKEN-KATALOG 1952, sa dodacima objavljenim u listu „Berner Briefmarken-Zeitung” (do br. br. 7/8).

3) „MICHEL BRIEFMARKEN-KATALOG” za 1951/2 godinu, sa dodacima br. 1—5.

4) „CATALOGUE DE TIMBRES-POSTE YVERT ET TELLIER-CHAMPION” 1952.

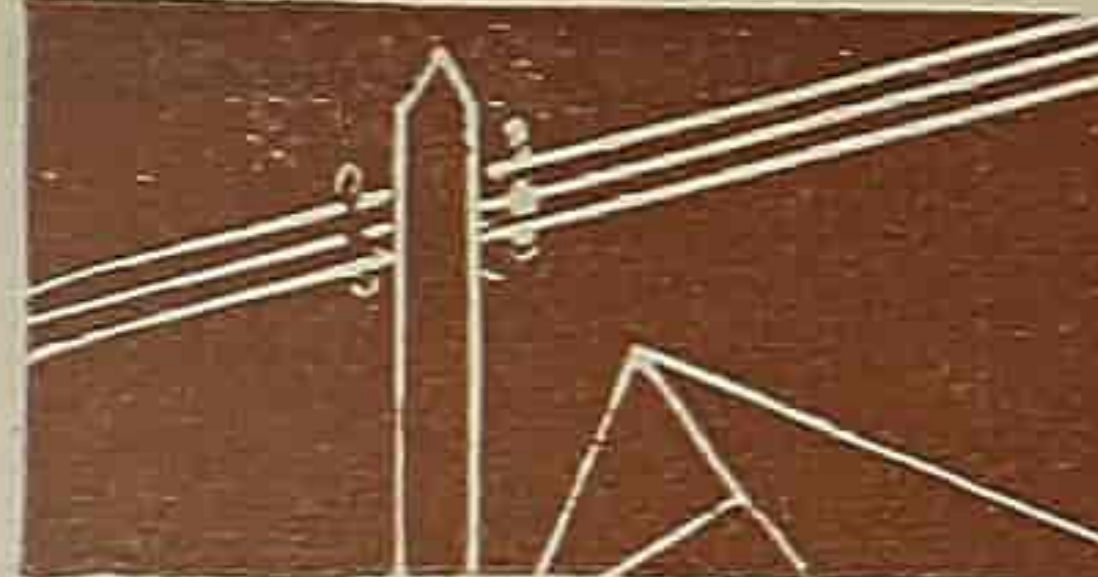
IZ FILATELISTIČKOG SAVEZA HRVATSKE

Filatelistički savez Hrvatske javlja svima drugarskim republikanskim savezima, podružnicama i povjereništva da se Savezni sekretarijat preselio iz Medulićeve ulice br. 3 u Habelićeve ulicu br. 2.

Prema tome skoncentrisani su svi uredi Saveza u „Domu kulture” u Habelićevoj ulici br. 2, pa Savez moli da se odsele upućuju sve pošiljke, dopisi, novč. uputnice, pošta u vezi razmene sa inostranstvom, izborne sveščice itd. isključivo na adresu:

**FILATELISTIČKI SAVEZ HRVATSKE
ZAGREB**

Habelićeve ul. br. 2.



ТАКМИЧЕЊЕ МЕЂУ ИЗЛАГАЧИМА

Управа филателистичког Савеза Хрватске, у част VI конгреса КПЈ, а у вези претстојеће „Прве Југословенске филателистичке изложбе“ у Београду, донела је закључак да предложи братским савезима такмичење по следећим тачкама:

1) Одазив излагача у односу на број чланова,

2) Број излагача, који још нису суделовали на већим изложбама,

3) Број бодова постигнут у укупном пласману у односу на број изложака.

Савез филателиста Србије прихватио је овај позив и препоручује свим подружницама и повереништвима да ово одмах саопште свему чланству и да га позове да у што већем броју и са што више лепих изложака учествује на изложби, а тиме и на овом братском такмичењу. Нарочиту пажњу обраћати омладинцима да у овом такмичењу учествују.



ФИЛАТЕЛИСТИ

КУПУЈЕМО СВАКУ КОЛИЧИНУ МАСОВНЕ РОБЕ (КОЛИЧИНЕ — МАСЕНВАРЕ) ПО НАЈВИШИМ ДАНАШЊИМ ОТКУПНИМ ЦЕНАМА.

ПОНУДЕ ШАЉИТЕ НА НАШУ ДИРЕКЦИЈУ У БЕОГРАДУ: „ЈУГОФИЛАТЕЛИЈА“ ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА ПРОМЕТ МАРКАМА, ПАЛМОТИЋЕВА БР. 2/1 ИЛИ НА НАШЕ ПРОДАВНИЦЕ И ТО:

- 1) БЕОГРАД, Теразије бр. 11
- 2) ЗАГРЕБ, Прашка ул. бр. 6
- 3) ЉУБЉАНА, Францишканска бр. 3
- 4) РИЈЕКА, Ивана Зајца бр. 22

- 5) САРАЈЕВО, Васе Мишкина бр. 10
- 6) ДУБРОВНИК, Гл. ул. на Страдуну
- 7) СКОПЉЕ, Маршала Тита бр. 48
- 8) НОВИ САД, А. Ранковића бр. 4

ОТКУПНИ ЦЕНОВНИК НАЛАЗИ СЕ У ДИРЕКЦИЈИ У БЕОГРАДУ, КАО И У СВАКОЈ ПРОДАВНИЦИ.

„ЈУГОФИЛАТЕЛИЈА“
ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА ПРОМЕТ МАРКАМА
ДИРЕКЦИЈА — БЕОГРАД

III. REDOVNA GODIŠNJA SKUPŠTINA PODRUŽNICE S. F. S. U SMEDEREVU

Skupština je održana 27. I. 1952.

Skupštinu je otvorio predsednik Radisav Teofilović. Po izboru radnog predsedništva, zapisničara i overača zapisnika pristupilo se daljem radu po usvojenom dnevnom redu: pročitani su izveštaji upravnog odbora, blagajnika, nadzornog odbora i suda časti, pa se pristupilo diskusiji, u kojoj je između ostalog konstatovano »da je rad u protekloj godini bio jako slab i da se niko nije zauzimao u radu, izuzev dva do tri člana, dok ostali slabo rade; pa su čak neaktivni i da svoje marke redovno podižu, već ih uprava mora tražiti po kućama, da bi im marke razdelila. Takođe su članovi neuredni u čitanju filatelističke štampe.« Posle završene diskusije data je razrešnica staroj upravi i izabrana nova: **Upravni odbor:** predsednik Radisav Teofilović, p.-prets Maša Basarić, sekretar Radomir Ranković, blagajnik Branislav Stanilović, članovi uprave Nikola Gavrančić i Milutin Radivojević. — **Nadzorni odbor:** Vladimir Vasiljević, Laci Petrović i Lazar Zeželj. — **Sud časti:** Leonardo Kosović, Gavriilo Plić i Branislav Cvetković.

GODIŠNJA SKUPŠTINA PODRUŽNICE S. F. S. U SENTI

Po otvaranju skupštine i izboru radnog predsedništva, zapisničara i overača zapisnika usvojen je dnevni red, pa su podneseni izveštaji Upravnog odbora, blagajnika, Nadzornog odbora i Suda časti. Posle diskusije, u kojoj su postavljena pitanja o zakašnjenju časopisa i sledovanja maraka, kao i o potsavezu za Vojvodinu, konstatovan je ispravan rad Uprave i stanje blagajne, pa je Upravi data razrešnica. Javnim glasanjem izabrani su: u **Upravni odbor:** za predsednika: Josip Tot st., za sekretara Paja Slavnić, za blagajnika Istvan Erdelji, za rukovodioca nabavke Paja Slavnić, za rukovodioca razmene Bela Đetvaji, za rukovodioca omladine Istvan Erdelji; — u **Nadzorni odbor:** Marija Lukač, Tamaš Barši i Robert Sabo; — u **Sud časti:** Miroslav Erdeljan, Nestor Slavnić i supruga Dr. Keceli M. Franje.

Skupština je donela sledeće zaključke: 1) Da se u Podružnici osnuje sekcija za razmenu; — 2) Da se pretplati za jedan primerak zagrebačke »Filatelije«; — 3) Da se iduće školske godine jedanput mesečno održavaju predavanja omladincima; — 4) Da svi članovi plaćaju mesečno za poštanske troškove: redovni po 4 din., a omladinci po 2.

FILATELISTI!

Državni Osiguravajući Zavod

OSIGURAVA

Filatelističke zbirke i
nameštaj (pokućanstvo)



od šteta usled požara, eksplozije, zemljotresa, poplave, bure, provale oblaka i snežnih lavina, kao i štete usled provalne krađe

ZGRADE



od šteta usled požara, eksplozije, zemljotresa, odronjavanja i klizanja terena, poplave, provale oblaka, grada (tuče), snežnih lavina

Vas lično i vašu
Porodicu



osiguranjem života na slučaj doživljenja ili smrti, kao i osiguranjem od nesrećnog slučaja

OBRATITI SE NA

Državni Osiguravajući Zavod

DIREKCIJE u sedištima republika
POSLOVNICE u svim većim mestima
ZASTUPSTVA u svim mestima